БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 86 (6521)
АПРЕЛИИН 29
СРЕДА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

Манай ороной арадуудай хани барисаанай ба алдар солын бата хэрэм, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай эбдэршэгүй түшэг тулгуури—Советскэ Социалистическэ Республикануудай агуухэ Союз мандаха болтогой!

(1953 оной Майн 1-дэ КПСС-эй ЦК-гэй Уряануудhаа).

Социалистическэ мүрысөөнэй тугые улам дээрэ үргэе!

Уласхоорондын ажалшадай hанаhаа нэгэдэлэй ба дайшалхы хүсэеэ хаража үзэлгын hайндэр — Майн 1-эй хүндэлэлдэ зорюулагдаhан социалистическэ мүрысөөнэй долгин улам бүри хүсэтэйгөөр эбхэрнэ.

Коммунистическэ партиие ба Советскэ правительствые тойрон өөhэдынгөө зэргэнүүдые нигтаар жагсааhан городой ба хүдөөгэй ажалшад эдэ үдэрнүүдтэ социалистическэ мүрысөөе бүри үргэнөөр дэлгэрүүлнэ, манай арадай урда табигдаhан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэхэдээ өөhэдынгөө амжалтануудые улам ехэ болгоно.

Манай Бурят-Монгол республикын ажалшад социалистическэ мүрысөөнэй тугые урда урда жэлэйхиэ орходоо мүнөө жэл улам дээрэ мандуулжа байна. Юуб гэхэдэ, майн 30-да гүйсэхэеэ байгаа республикын 30 жэлэй ойе угтуулан дэлгэрhэн мүрысөөн Майн урда тээхи мүрысөөнтэй хамтархадаа бүгэдэ арадай социалистическэ мүрысөөнэй хүсые хэдэ дахин ехэ болгоно.

«Табадахи сталинска табанжэлые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө, промышленностиин, хүдөө ажахын бүхы hалбаринуудые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхын түлөө, арадай культурна хэмжээе дам саашадань дээшэлүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө саашадань дэлгэрүүлхэ ябадал Бурят-Монголой АССР-эй 30 жэлэй ойе hайндэрлэлгэдэ бэлэдхэхэ үедэ республикын, партийна, советскэ, профсоюзна, комсомольско организацинуудай, бүхы ажалшадай урда байгаа шухалын шухала зорилго мүн гэжэ КПСС-эй обком тоолоно». — гэжэ «Бурят-Монголой АССР-эй 30 жэлэй ойе hайндэрлэлгэдэ бэлэдхэл тухай» тогтоол соогоо КПСС-эй Бурят-Монголой обком тэмдэглэhэн байгаа.

Партиин областной комитедэй энэ уряада харюу болгон республикын ажалшад социалистическэ мүрысөөе улам хүсэтэйгөөр, улам эршэтэйгээр дэлгэрүүлжэ байна.

Манай республикын промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэришэд: паровоз ба вагон бүтээгшэд, шэл шанагшад, сэмбэ нэхэгшэд, модо отологшод, загаhа баригшад ба буйлуулагшад—бултадаа техникэ ба механизмуудые дүүрэнээр хэрэглэхын, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын, материал, электроэнерги алмахын, продукциингаа өөрын үнэ сэн химдарүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэн фронтоор дэлгэрүүлнэ.

Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой малшад республикынгаа 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, мал үсхэбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые майн 30 болотор бүхы түрэлэй малаар дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй. Нүхэд Сосоровой, Гармаевай ба бусадай даадаг гүүртынхид ба отарынхид энэ харюусалгата уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэнь лабтай. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр нэгэшье мал хоролтодо оруулнагүй, бүхы малаа тарган тобироор ногоон дээрэ гаргахын түлөө оролдонод.

Прибайкальска аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд хабарай тарилгые, бүхы полевой хүдэлмэринүүдые агротехническэ эрхим болзорнуудта үнгэргэхэбди, тиигэжэ 1953 оной үндэр ургасын бата бэхи hуури тодхохобди гэhэн уялга бүри үбэл хада абаhан байгаа. Мүнөө тэдэнэр хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ байна. Майн 1-нэй hайндэрэй ба Бурят-Монголой 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө үүсхэhэн тракторист Феофан Спирин үдэрэйнгөө нормые 150 процент дүүргэдэг байна. Мүн тракторист Георгий Спирин hайнаар хүдэлдэг, халаан соогоо нормоёо 110 процент хүрэтэр дүүргэдэг. Имэ жэшээнүүд тоо томшоггүй олон.

Ойн баярай хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, бэедээ даажа абаhан хүндэтэ ба харюусалгата уялгануудаа дүүргэхэ дүүрэн арга боломжо манай хүнүүдтэ бии. Манай арадай ажахы эрхим hайн техникээр зэбсэгжэнхэй, орон дэлхэймнай баялиг барагдашагүй, улам шэнэ илалтануудые туйлаха гэhэн советскэ хүнүүдэй патриотическа хүсэл зориг мохошогүй. Гансал юун хэрэгтэйб гэхэдэ, арад зоной дундаhаа, дороhоо гараhан эдэбхи үүсхэлые хүтэлбэрилхы органуудай талаhаа саг соонь дэмжэхэ, үргэн дардам харгы тэрээндэ гаргажа үгэхэ, үрэ ехэтэйгээр хүдэлхынь тула хүнүүдтэ, кадрнуудта материальна ба культурна условинуудые байгуулха, социалистическэ мүрысөө үдэр бүри бодотоор хүтэлбэрилхэ хэрэгтэй.

Гэхэтэй хамта, социалистическэ мүрысөөе дэлгэрүүлхын, тэрэниие коммунистическэ байгуулалтын эрхим метод үнэхөөр болгохын тула hаналаа багаар табидаг, энэ хэрэгтэ ёhо тэдышэлэн хандадаг баримтанууд манайда али олон үзэгдэдэг. Жэшээлхэдэ, Кяхтын аймагай олон колхозуудаар социалистическэ мүрысөөн ёhо тэдыгээр, саарhан дээрэ эмхидхэгдэнхэй. Саарhан дээрэ социалистическэ уялгануудые зохидоор бэшэжэ, ханада хадаад байбашье, тэдэнэй дүнгүүдые гаргадаггүй, хэн түрүүлжэ хэн гээгдэжэ ябанаб гэжэ хэлэжэ үгэдэггүй. социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдээр суглаан гү, али зүблөөнүүд үнгэргэгдэдэггүй. Хэтэрхэдээ зарим колхознигууд ямаршье уялга бэедээ даажа абаhанаа мэдэхээ болишоод, мартажархёод байдаг. Усть-Киранай сомоной «Большевик» колхозой хонишон Самбуева 84 эхэ хониноо 88 хурьга абаха, нарин ноохотой нэгэ хониноо 5 килограмм ноохо хайшалха гэhэн социалистическэ уялгатай хүнби гэжэ хөөрэнэ. Теэд, ханана хадаатай байhан уялгыень уншаад үзэхэдэ 88 бэшэ, харин 99 хурьга, 5 бэшэ, харин 5,5 килограмм ноохо хайшалха гэhэн уялга нүхэр Самбуева абаhан байгаа.

Иимэ ушар юундэ болоноб гэхэдэ, партийна организацинууд, предприятинууд ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ халирхайгаар, нэрэ зүүхэ тэдыгээр хандаhан дээрэhээ болоно. Мүрысөөндэ иимээр хандалга тэрээнэй удхашанарые, нэрэ хүндые дээшэлүүлнэ бэшэ, харин доошонь дарана, мүрысөөнэй агууехэ нэрэ хүндые олониитын дунда бууруулна.

Партийна организацинууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд мүрысөөндэ ёhо тэдышэлэн хандаха ябадалтай эрид тэмсэхэ, мүрысөөе коммунизм байгуулалтын хүсэн түгэс зэбсэг болгохо уялгатай. Тэдэнэр хадаа арад зоной үүсхэн зохёохы эдэбхиие хүгжөөн дэбжээхэ, уралан нарижуулга ба ухаалан зохёолгые дэлгэрүүлхэ, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ ёhотой. Тэрээнhээ гадна, гээгдэжэ ябагшадые түрүүшүүлэй зэргэдэ хүрэтэр мүрысөөнэй ашаар урагшань татаха, мүрысөөе үнэхөөрөө олониитын болгохо ёhотой.

«Советскэ Союзай ажалшад! Ажалай бүтээсые таhалгаряагүйгөөр дээшэлүүлхэ ябадал туйлагты! Үйлэдбэриин резервнүүдые элирүүлжэ, үргэнөөр ашаглагты, арьбалалта хэхэ ёhо гурим хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгты! Бүтээн гаргадаг продукциингаа шанарые hайжаруулагты, өөрынь үные химдаруулагты!» —гэжэ 1953 оной Майн 1-дэ зорюулагдаhан Уряанууд соогоо КПСС-эй ЦК уряална.

Түрэл партиингаа энэ уряада харюу болгон, БМАССР-эй 30 жэлэй ойе эрхим бэлэгүүдтэйгээр угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөнэй тугые улам дээрэ үргэе!

Хүдэлмэришэн бүхэн нормоёо дүүргэнэ

Улан-Удын махоркын фабрикын коллектив республикынгаа 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, зургаан hарын үйлэдбэриин түсэбые майн 30 хүрэтэр дүүргэхэ, түсэбhөө гадуур 25 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ гэhэн социалистическэ уялга абаhан байгаа.

Мүнөө тус коллектив абаhан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа байна. Социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэнэй ашаар хүдэлмэришэн бүхэн нормоёо дүүргэдэг болоо. Үнинэй хүдэлмэришэд Татьяна Головникова, Ульяна Гордеева гэгшэд тамхи хатаалга дээрэ үдэрэйнгөө нормые 150 процентhээ доошо бэшээр hайн шанартайгаар дүүргэнэ.

Р. Жигжитов.

Түрэл орон доторнай

Майн 1-дэ зорюулагдаhан баярай суглаанууд

Ажалшадай уласхоорондын hайндэр Майн 1-дэ зорюулагдаhан баярай суглаанууд ба вечернүүд Москвада эхилбэ.

Столицын Ждановска районой заводууд болон фабрикануудай хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд ба албахаагшад, партийна, советскэ ба ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд апрелиин 25-да Л. М. Кагановичын нэрэмжэтэ гүрэнэй 1-дэхи подшипниково заводой культурын байшангай зал соо дүүрэтэр суглараа. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Московско городской комитедэй секретарь В. И. Прохоров ажалшадай уласхоорондын hайндэр Майн 1 тухай элидхэл хэбэ.

«Серп и молот» заводой мянга гаран прокатчигууд, булад хайлуулагшад, вальцовщигууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад өөрынгөө клуб соо болоhон баярай суглаанда хабаадалсаа. Һайндэрэй вечернүүд ба суглаанууд «Каучук» заводто, «Парижская Коммуна» гэжэ гуталай фабрикада, мүн столицын бусад хэдэн олон предприятинуудта ба эмхи зургаануудта болобо.

(ТАСС).

Агуухэ барилга дээрэхи шэнэ экскаваторнууд

Волжский тосхон, (Сталинградска область) апрелиин 27. (ТАСС). Сталинай нэрэмжэтэ Шэнэ-краматорско хүндэ машина бүтээлгын заводhоо абтаhан алхалагша гурбан кубова экскаваторнууд «Сталинградгидростройн» монтажна талмай дээрэ хабсаруулагдажа байна. Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсан, монтажнигууд хүсэтэ 3 машина хабсаруулжа дүүргээд үйлэдбэриин ехэ илалта туйлаба. Нүхэд Шидлун, Жаров, Рыжов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг экипажуудта хэдэн машинанууд үгтөө.

Мүнөө монтажна талмай дээрэ алхалагша 2 экскаватор хабсаруулагдажа байна.

Гурбан мянган улаан булангууд

Столицын предприятинууд ба барилганууд дээрэ гурбан мянган улаан булангууд тоологдоно. Эндэ инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба стахановецууд лекци уншана, уранhайханай самодеятельностиин вечернүүд саг үргэлжэ үнгэргэгдэнэ, түрүү предприятинуудта ба барилганuудта, музейнүүдтэ ба выставкэнүүдтэ ошохо экскурси эмхидхэгдэнэ. Ном зөөгшэд цехүүдтэ литература, журналнууд ба газетэнүүдые асарна.

Зунай сагта улаан булангуудай хүдэлмэрилэгшэд хамтын байрануудай дэргэдэ спортивна талмайнуудые, уншалгын газарнуудые, олоной нааданuудые эмхидхэнэ. Элдэб янзын спортоор мүрысөөнүүд, зугаалган болоно, театр, кино ба дурасхаалта газарнуудые хамтаараа үзэлгэ эмхидхэгдэнэ.

Совхозуудай садууд

Российска Федерациин совхозуудта үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо хоёр дахин ехэ талмайда шэнэ садууд ба виноградчигууд байгуулагдана. Краснодарска ба Ставропольско хизаарнуудта, Крымскэ, Ростовско ба бусад областьнуудта хабарай модо тарилгада эхилжэ оронхой. Питомнигууд энэ хэрэгтэ зорюулан яблониин 200 мянга шахуу модод, хэдэн зуун мянган үрэ жэмэстэ hөөгүүдые бэлэдхээ.

Мүнөө үедэ Российска Федерациин совхозуудта садууд болон виноградчигууд найма мянга шахуу гектар газар эзэлжэ байна.

(ТАСС).

Малшадай социалистическэ мүрысөөнэй 1952 оной дүнгүүдээр республикын Министрнүүдэй Совет бүлэг hаалишад-малшадта «Республикын эрхим hаалишамалшан» гэжэ нэрэзэргэ олгоо. Тэрэ тоодо республикын суута hаалишан Цоу Хайдапова бии.

Үнгэрэгшэ жэлдэ эрхим hаалишан Цоу Хайдапова hаамхай үнеэн бүриhөө 2799 литр hү hааhан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой эрхим hаалишан Цоу Хайдапова. **А. Мантаевай фото.**

Малай фермэ механизацилагдана

Иволгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь А. И. Михалев) малай фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэрие механизацилха талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэжэ байна. Жэшээлхэдэ, hүнэй-товарна фермэ механическа аргаар малаа уhалдаг, хонидынь электрическэ аргаар хайшалагдадаг болоhон байна.

Һаяхан тус колхоз үнеэ электричествээр haaxa агрегат абаба.

Малай фермын ажал ехэтэ хүдэлмэрие механизацилха хүдэлмэрине колхозой механик А. В. Михалев хүтэлбэрилнэ.

С. Сагадаров.

ТАРИЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИИЕ УЛАМ ШАМДУУЛАЯ

Тарилгын хүдэлмэри үргэдэнэ

ИВОЛГА. Аймагай түрүү колхозууд хабарай полевой хүдэлмэринүүдые үргэнөөр ябуулжа байна. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Иволгын МТС-эй 3-дахи тракторна бригадын механизаторнуудтай хани барисаатайгаар хүдэлмэрилжэ, пар ба намарай парай борнойлго ба культивациие богонихон болзор соо дүүргээд, эртын оороhото культурануудай тарилга хэжэ байна. Апрелиин 25-най мэдээгээр эндэ эртын тарилгын түсэб 42 процент дүүргэгдэбэ. Энэ хадаа нүхэр Цыбиковэй хүтэлбэрилдэг тракторна бригадын коллективэй эршэмтэ ажалаар туйлагдаа. Тус бригадын трактористнууд Лодоева, Дамбаев, Бадмацыренов болон бусад халаанайнгаа нормо үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэ.

Хабарай полевой хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулhанайнь түлөө энэ колхоздо партиин айкомой болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг үгтэбэ.

А. Антонов.

Комсомолецуудай эдэбхи

Манай аймагай комсомолецууд ба залуушуул уласхоорондын hайндэр — Майн 1-ниие нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ шиидээд, хабарай тарилгые агротехническэ эрхим болзорто үнгэргэхын түлөө дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсобо.

Тракторна бригадануудта комсомольско-залуушуулай агрегадууд, тарянажалай бригадануудта сахарна свёклын үндэр ургасын звенонууд байгуулагдаа. Мүн комсомольско шалгалтын постнууд, агитколлективүүд ба агитбригаданууд эмхидхэгдээ.

Аймагай центрын эмхи зургаануудай ба hургуулинуудай комсомольско организацинууд полевой болон тракторна бригаданuудые шефтээ абажа, тракторна вагончигуудые. полевой стануудые лозунгнууд болон плакадуудаар гоёоно, ханын газетэ, «дайшалхы хуудаhа» гаргалсана.

Мүрысөөндэ оролсоhон залуу механизаторнууд ба колхознигуудай олонхинь үдэрэйнгөө даалгабариие дүүргэдэг, үлүүлэн дүүргэдэг байна. Жэшээлхэдэ, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ хүдэлмэрилдэг трактористнууд-комсомолецууд Шойжон Очиров, Даба Инкеев, Эрдэнжап Гомбоев, Шойнхор Зандаков гэгшэд «ДТ—54» маркын тракторнуудаар 7 гектарай орондо үдэр бүри 10 гектар газар, заримдаа үшөө ехыешье хахална. Залуу сеяльщигүүд Цыдып Чултумов, Содном Дугаров үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо 150—200 процент дүүргэнэ. Мүн прицепщигүүд-комсомолканууд Радна Бадмаева, Дарима Абидуева гэгшэд үдэр бүри нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ.

Аймагай Соведэй депутат Анна Корытовагай хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай бригада республикынгаа 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаhан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байна. Энэ бригада халаанайнгаа даалгабариие үдэр бүхэндэ нэгэ хахад, хоёр дахин дүүргэнэ.

Н. Морев, ВЛКСМ-эй Бичурын айкомой секретарь.

Мүрысөө үүсхэгшэдэй хэрэг

Ехэ-Куналейн МТС-эй № 8 тракторна бригадын механизаторнууд (бригадирынь Афиноген Иванов) хабарай полевой хүдэлмэринүүдые богонихон болзор соо hайн шанартайгаар үнгэргэхын тула Тарбагатайн аймагай механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөө үүсхэhэн байгаа.

Тус бригадынхид абаhан уялгаяа дүүргэхын түлөө оролдожо, полидо гараhан үдэрhөө эхилээд ажалай амжалта туйлана. Энэ бригадын механизаторнууд тарилгын урда тээхи борнойлго болзорhоонь урид дүүргэhэн, 834 гектар талмайда лущени хэhэн байна. Мүнөө 400 гаран гектарта эртын тарилга хээд байна. Тэрэ тоодо 300 гектар шэниисэ хэрээhэлүүлэн тариба. Тэдэнэр оороhото культурануудые тарихатаяа хамта пар хахалжа байна.

Дизельнэ трактор жолоододог Леон Кушнарев бригадынгаа механизаторнуудай дундаhаа түрүүлжэ ябана. Нүхэр Кушнарев халаан соогоо 34—35 гектар тарижа, нормоёо холо үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэнэй нүхэр коммунист Фома Борисов культиваци хэхэдээ нормоёо 120 процент дүүргэнэ. Тракторист Петр Будников халаан соогоо 33—34 гектарта ороohото культурануудые тарина. «НАТИ» трактор жолоододог Мирон Афанасьев мүн лэ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Нүхэр Ивановой тракторна бригадынхид эртын оороhото культурануудай тарилгые майн 5-да, пар хахалалгые майн 25-да дүүргэхэ уялга абаа.

А. Николаев.

Тарилгын эрхим болзор алдажа байна

Һүүлэй үедэ наратай дулаан үдэрнүүд боложо, хабарай эртын тарилгые үргэн далайсатайгаар ябуулхаар болоо. Кударын аймагай зарим түрүү колхозууд, жэшээлхэдэ «Комбайн», Маленковой, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэ хэхэтээ хамта апрелиин 25 болотор тус тустаа 300 гектар газарта ороohото культурануудай эртын тарилга хэhэн байна.

Гэхэ зуура аймагай олохон колхозууд, илангаяа Хамнигадайн МТС-эй харьяата колхозууд эдэ үдэрнүүдтэ тарилга тон багаар хэбэ. Жэшээлхэдэ Ленинэй, Хрущевой нэрэмжэтэ ба «Баян булаг» колхозууд 10—70 га тариhан байна. Тиихэдэ Сталинай, Буденнын нэрэмжэтэ колхозууд тарилгада оройдоо hая оробо Эдэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр Нечаев. Курикалов гэгшэд ажалаа hайнаар эмхидхэжэ, бүхы колхознигуудаа хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдтэ элсүүхын орондо hанаа амар hуунад. Эдэ колхозуудта тарилгын хүдэлмэринүүдэй муугаар ябажа байhанда мүн Хамнигадайн МТС-эй директор нүхэр Нечаев ехэхэн зэмэтэй байха юм. Энэ МТС-эй олохон механизаторнууд үдэрэйнгөө даалгабариие дүүргэнэгүй. Үбэлдөө муугаар заhабарилагдаhан трактор, машинанууд олоороо эбдэрнэ. Зарим тракторнууд үшөө МТС-эйнгээ хашаа соо байна, зариманиинь колхозой поли хүрэнгүй эбдэршэнэ.

Колхозуудай полинууд дээрэ хүдэлмэрилжэ байhан механизаторнууд болон колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри муугаар ябуулагдана, социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэгүй.

А. Громова.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна организаци ба культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр табиха хэрэгтэ партийна организацинууд ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие партийна организацинуудай зүгһөө ёһотоор хүтэлбэрилдэг газарта культурын байшангуудай, библиотекэнүүдэй, клубуудай, уншалгын байшангуудай ажал-ябуулгада һайн үрэ дүн туйлагдана.

Нижне-Ангарска культурын Байшан 1952 оной октябрь хүрэтэр үшөө дутамагаар хүдэлмэрилдэг байһан юм. Уранһайханай самодеятельностиин кружогууд муугаар хүдэлмэрилдэг, лекци, элидхэл үсөөн уншагдадаг, залуушуултай хүдэлмэри ябуулагдадаггүй шахуу байгаа. Тиихэдэ байшангай совет һулаар хүдэлмэрилдэг, хүдэлмэрилэгшэдэй журам муу байгаа һэн.

Эдэ дутуунууд юундэ гараа гэхэдэ, партийна организациин культурын байшангай ажал-ябуулгада хамаархадаггүй, тэрэнэй хүдэлмэриин асуудалнуудта һонирходоггүй байгаа.

Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн культурын байшангай партийна организаци хүдэлмэрээ шэнэдхэн табиһан байна. 1952 оной октябрьда партийна суглаа зарлажа, тэрээн дээрээ «Культурын байшангай хүдэлмэриин байдал ба тэрэниие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэжэ, зохихо шиидхэбэри гаргаһан байгаа. Энэ хадаа культурын байшангай хүдэлмэриие һайжаруулха ябадалда эхи табиһан байна.

Партийна организаци профсоюзна организациин үүргэ дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые абаа. Тиимэһээ профсоюзна организаци байшангай хүдэлмэриие һонирходог болоо. Энэ жэлэй нэгэдэхи квартал соо культурын байшангай хүдэлмэри тухай профсоюзна суглаан дээрэ нэгэ дахин, үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ хоёр дахин хэлсэһэн байна. Эдээн дээрэ ажалай журам һайжаруулга, профсоюзай гэшүүдэй байшангай хүдэлмэридэ хабаадалсалга тухай асуудалнууд табигдаһан байха юм.

Мүн партийна нээмэл суглаан болоно, ДК-гэй, библиотекэнүүдэй хүдэлмэри ба кинокартина харуулга һайжаруулха тухай асуудалнууд хэлсэгдэһэн байха юм.

Аймагай культурын байшангай партийна организаци культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин, кинофикациин таһагуудта, аймагай ба хүүгэдэй библиотекэнүүдтэ ажалладаг коммунистнуудһаа бүридэнхэй.

Тус партийна организациин абаһан эдэ бүхы хэмжээнүүд уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай ажал-ябуулгые эдэбхитэй болгохо, лекционно пропаганда шангадхаха, кинокартина харуулга һайжаруулха хэрэгтэ ниилээд туһалаа. Мүн коллективэйнь дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ниилээд һайжарһан байна. Долоон хоног бүриндэ политинформаци хоёр дахин хэгдэдэг, мүн лекци уншагдадаг болоо.

ДК-гэй соведэй хүдэлмэридэ партийна организаци ехэ анхарал табиһан байна. Соведынь шэнээр һунгагдажа, эдэбхи ба шадабари ехэтэй хүдэлмэрилэгшэд тэрэнэй составта оруулагдаһан байна. Тэдэнэй тоодо уранһайханай самодеятельностьдэ хабаадагшадай дунда хүндэтэй болоһон нүхэд: дунда һургуулиин багша П. П. Зарубина, ВЛКСМ-эй айкомой хоёрдохи секретарь В. А. Ванурова, аймгүйсэдкомой физкультура ба спортын таһагые даагша А. А. Шипунов, аймагай библиотекын хүдэлмэрилэгшэ Г. И. Ивевская, айфогой хүдэлмэрилэгшэ А. Н. Корытова болон бусад оролсоно.

Культурын байшангай соведэй хүдэлмэридэ эдэбхитэд олоороо хабаадуулагдана. Тэдэнэй тоодо загаһанай-консервын комбинадай инженер нүхэр Н. Н. Снеговой, бухгалтер нүхэр А. Л. Флиер, шүдэ аргалдаг врач И. С. Зеленер (эдэнэр 50 гаран наһатай), аймагай больницын врач нүхэр Ю. Л. Суздальницкая, загаһанай заводой загаһаша нүхэр Карнауков болон бусад ороно.

Тиин аймагай культурын байшан 1953 ондо горьтой хүдэлмэри хээ. Уласхоорондын байдал тухай, «Социализмһаа коммунизмда дамжан орохо уридшалһан гурбан условинууд тухай», «Бүлэ дотороо үхибүүдтэ ажал хүүлжэ һургаха гээшэ коммунистическээр хүмүүжүүлхэ арга метод мүн», «Социалистическэ этикэ тухай», «Венерическэ үбшэн ба тэрэниие уридшалан зайсуулха хэмжээнүүд тухай», «А. С. Пушкин — ородой агууехэ поэт», «29 жэл Ленингүйгөөр, ленинэй зааһан замаар» гэһэн ба бусад темэнүүдээр лекци, элидхэлнүүд уншагдаа.

Уранһайханай самодеятельностиин кружогуудта хабаадагшад 12 концерт харуулаа, тэрэнэй 6-нь ДК соо, 6-нь һургуулиин участогуудта табигдаһан байха юм. Тэрээнһээ гадна, хүүгэдтэ ба загаһашадта зорюулагдажа хоёр хоёр концерт табигдаа.

Аймсоведэй гүйсэдкомой, дунда һургуулиин уранһайханай самодеятельностьдэ хабаадагшад культурын байшан соо хоёр гурба дахин концерт харуулаа.

«А. С. Пушкинай наһа бараһанһаа хойшо 116 жэл гүйсэбэ», «СССР-тэ физкультура ба спортын хүгжэлгэ» гэһэн темэнүүдээр культурын байшан соо залуушуулда зорюулагдаһан хоёр вечер үнгэргэгдөө. Мүн Афиногеновэй «Машенька» гэжэ пьесэ табигдаа. Хоёр удаа хүүгэдэй утренник үнгэргэгдөө. Тэрээн дээрэ хүүгэдэй уранһайханай самодеятельностиин номернууд харуулагдаа.

Киносеанснууд 112 дахин табигдаа, тэдэнэй 33-ниинь хүүгэдтэ харуулагдаһан байна.

Үбэлэй каникулай үедэ культурын байшан хүүгэдэй зурагуудай выставкэ эмхидхэһэн байна.

Харуулан ойлгуулха агитаци ниилээд һайжараа. «Дэлхэйдэ эб найрамдал» гэжэ пано, «В. И. Ленинэй ажабайдал ба ажал-ябуулга», «И. В. Сталинай ажабайдал ба ажал-ябуулга», «СССР эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ» гэһэн монтажууд, табадахи табанжэл соо аймагай ажахын ба культурын хэды шэнээн ургаха байһые харуулһан диаграмманууд түхеэрэгдээ.

ДК-гэй дэргэдэ уранһайханай самодеятельностиин 5 кружок хүдэлмэрилнэ. Тэдээндэ зуу гаран хүн хабаадана.

И. Волегжанин. Хойто-Байгалай аймсоведэй гүйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин таһагые даагша.

Колхозой коммунистнууд

Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организаци 28 коммунистнуудтай.

Энэ партийна организаци коммунистнуудайнгаа үүргые дээшэлүүлхэ, артелиингээ ниитын ажахые бэхижүүлхэ ябадалда ехэ анхарал хандуулна. Олон коммунистнуудынь колхозойнгоо ажахын шухала һалбаринууд дээрэ хүдэлмэрилнэ.

Тус колхоз малажалай табан фермэтэй. Тэдэ фермэнүүдые даагшадаар коммунистнууд хүдэлмэрилнэ. Энэ колхоз малаа тамир шадал һайнтайгаар ондо оруулжа байна.

Малажал дээрэ хүдэлмэрилдэг 11 коммунистнууд бултадаа һайнаар ажаллана. Хонинной фермын ахалагша хонишод коммунистнууд Шоен Цыбиков, Дугаржап Чимитов гэгшэд үнгэрэгшэ зун 800—800 центнер үбһэ бэлэдхээд, хонидоо садхаланаар үбэлжүүлжэ байха юм. Тэдэнэр байкало-кударынхидай уряае халуунаар дэмжэжэ, 100 толгой хонин бүриһөө 125 хурьга абахабди гэжэ үгэеэ үгэбэ.

Мүнөө эдэ хонишод түл абалгые һайнаар үнгэргэжэ байна. Уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула нүхэд Цыбиков, Чимитов хоёр өөһэд хоорондоо мүрысэнэ.

Колхозой һаалиша коммунистка Цыдыпова абаһан түлнүүдээ хоролтогүйгөөр тэжээжэ байна. Тэрэ хадаа һаамхай үнеэн бүриһөө дундаар 1000 литр һү һааха уялга абанхай.

Ахалагша моришон, партиин гэшүүн Гылык Гармажапов моридоо һайнаар харууһална. Хабарай тарилгада ябаха морид тамир шадал һайнтай.

Тарянажалай хоёрдохи ба гурбадахи бригадануудта партийна группа бии. Тэдэ тус тустаа 5—5 коммунистнуудтай. Эдэ партийна группанууд бригадынгаа ажабайдалай шухала асуудалнуудые холодоо зүбшэн хэлсэдэг юм.

Жэшээлхэдэ, группын суглаанууд дээрэ үрһэ сэбэрлэхэ, полевой стан түхеэрхэ тухай ба бусад асуудалнууд хэлсэгдэһэн байна.

Тарянажал дээрэ хэдэн коммунистнууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр эрхимээр ажаллажа, бусад колхозникуудтаа жэшээ харуулна.

Тус партийна организациин дэргэдэхи кружок болон политһургуулинууд һуралсалай жэлые дүүргэхэ дүтэлөө. Кружогто һурагшад партиин XIX съездын материалнуудые шудалжа байна.

Олон коммунистнууд малажалай фермэнүүд болон тарянажалай бригадануудта агитационно хүдэлмэри ябуулна. Агитаторнууд Бадмацыренов, Базаржапова, Цыренов, Цыбиков гэгшэд даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандана. Хабарай тарилгые богони болзор соо дүүргээд, үбһэ хуряалгада эрхимээр бэлэдхэжэ, республикынгаа 30 жэлэй ойе угтахын түлөө Молотовой нэрэмжэтэ колхозой коммунистнууд тэмсэжэ байна.

Н. Цыбенов.

Ленинград. Коллективнэ стахановска ажалай предприяти—Куйбышевай нэрэмжэтэ карбюраторна заводто жэлэй турша дотор 372 рационализаторска дурадхал бэелүүлэгдээ. Эдэбхитэй рационализаторнууд наладчик А. Ф. Мицкевич ба дизельнэ аппаратурын цехын отделениин начальник Б. Ф. Георгиев насос-форсункын 427 детальнуудые нэгэн доро хахэ түхеэрэлгэ зохёохые дурадхаба. Энэ дурадхалые бэелүүлхэдэ үйлэдбэриин бүтээсэ 14 дахин дээшэлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: рационализаторнууд А. Ф. Мицкевич (зүүн гарһаа), Б. Ф. Георгиев гэгшэд байна.

(ТАСС-эй фотохронико).

Теорстическэ конференци үнгэргэгдэбэ

Партиин Хэжэнгын айком бэеэ даагаад һурагшадай теоретическэ конференци үнгэргэбэ.

«СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр И. В. Сталинай гениальна зохёолой түрүүшын бүлэгүүд тухай семинарта хабаадагшад хөөрэлдэһэн байна.

Тус конференци дээрэ табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ коммунистнууд Ж. Д. Жамсаранов, А. И. Трутнев, П. П. Ильин, Е. М. Ушнаев ба бусад эдэбхитэйгээр хабаадалсаба.

Энэ конференциие партиин айкомой секретарьнууд нүхэд Б. Содномов, Ц. Цыренжапов гэгшэд хүтэлбэрилһэн байна.

Конференци идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдөө.

Б. Базарон.

Дүн гаргалгын заняти болобо

Бичурын аймагай Окино-Ключевскойн МТС-эй партийна эхин организациин дэргэдэхи партиин түүхын хуряангы курсые шудалха 2-дохи жэлэй кружогой дүн гаргалгын заняти һаяхан үнгэргэгдэбэ.

Партиин XIX съездын түүхэтэ материалнуудые тус кружогто һуралсадаг 12 һурагшад бултадаа гүнзэгыгөөр шудалаа гэжэ дүн гаргалгын заняти харуулба. Һурагшад нүхэд Бутаков, Голубец, Михайлов, Ванчиков гэгшэд үзэһэн материалаа илангаяа һайнаар шудалһан байна.

Дүн гаргалгын заняти идейно үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдөө.

М. Фалилеев.

Туһаламжа хэрэгтэй

Манай Дэрэстэй гэжэ тосхондо хүдөөгэй лекторскэ группа эмхидхэгдэнхэй. Энэ группа гол түлэб багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдһээ бүридэнхэй юм.

Һүүлшын 3 һарын турша соо манай лекторскэ группынхид ажалшадай дунда 30 гаран лекци уншаа. Лекторнууд нүхэд Д. Бадмажапов, Д. Миткинов, Ш. Жамсорунов болон бусад өөрынгөө уялгые оролдосотойгоор дүүргэнэ.

Гэбэшье, манай хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии байна. Зарим гэшүүднай өөрынгөө ажалда хайшаа хэрэгээр хандана. Жэшээлхэдэ, Дэрэстэйн долоон жэлэй һургуулиин багшанар нүхэд К. Ломова, А. Сорокина гэгшэд 3 һарын турша соо ажалшадай дунда нэгэшье лекци уншаагүй. Цагаан-Усанай МТС-эй агроном нүхэр Жарников дээдэ һургуулитай, мүн пропагандистска хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй байбашье, өөрынгөө уялгада харюусалгагүйгөөр хандана.

Һүүлшын гурба һарын турша соо лекторнуудэй семинар нэгэ дахин болоо. Лекторнууд тэндэ бултадаа ерэжэ шадаагүй һэн. Бурят-монгол хэлэн дээрэ лекцинүүд тон үсөөн уншагдана. Партийно-комсомольско политһургуулинуудта туһалха зорилгоор лекцинүүд мүн лэ үсөөн уншагдана.

Аймгүйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые хүтэлдэг таһаг манай хүдэлмэриие һонирходоггүй ба ямаршье туһаламжа үзүүлдэггүйнь тон гэмшэлтэй.

С. Табдаев, Зэдын аймагай Дэрэстэйн лекторскэ группые даагша.

Эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгрессэй Комиссиин эльгээһэн бэшэгтэ Советскэ Правительствын харюу

Агуухэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталха зорилгоор хэлсээ хэжэ эхилхэ гэһэн дурадхалтайгаар СССР-эй, США-гэй, Хитадай Арадай Республикын, Великобританиин ба Франциин Правительствонуудта хандаһан, Эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгрессэй Комиссида Советскэ Правительствын үгэһэн харюуе Париж руу апрелиин 27-до СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов эльгээбэ.

Советскэ Правительствын харюугай текст доорохи толилогдоно гэбэл:

„Эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгрессэй Комиссида:

Фредерик Жолио-Кюридэ (Франци), Иозеф Виртдэ (Германи), Пьетро Неннидэ (Итали), Изабелла Блюмдэ (Бельги), генерал Буксбаумда (Бразили), Чэн Шен-юдэ (Хитад), Пьер Кодто (Франци), Николай Тихоновтэ (СССР), Илья Эренбургда (СССР), пастор Эндикоттдо (Канада), Моника Фелтондо (Англи), Дж. Б. Фиггинсдэ (Англи), пастор Форбеккдэ (Норвеги), Ивашкевичтэ (Польша), генерал Харада (Мексикэ), Горо Ханида (Япони), Китчлуда (Инди), Мао Дуньда (Хитад), Ма Инь-чуда (Хитад), Сеза Набравида (Египет), Джузеппе Ниттидэ (Итали).

Хүндэтэ господинууд,

Комиссиин даалгабаряар д-р Иозеф Вирт, Пьетро Ненни, Фредерик Жолио-Кюри гэгшэдэй эльгээһэн Эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгрессэй Хандалгатай Танай энэ оной мартын 27-ной телеграммые Советскэ Правительство абаба. Советскэ Союзай, Америкын Холбоото Штадуудай, Хитадай Арадай Республикын, Великобританиин ба Франциин хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталха тухай дурадхал тус Хандалга соо хэгдэнэ.

Арадуудай хоорондохи эб найрамдал ба хани харилсаа бэхижүүлхэ гэһэн политикаяа бэелүүлэн, СССР-эй Правительство Эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгрессэй Хандалгатай ба тэрээн соо хэлэгдэһэн дурадхалтай һаналаа нэгэдэнэ.

Оронуудай хоорондо хэлсээ хэһэнэй үндэһөөр амгалан ёһоор шиидхэгдэжэ болохогүй арсалдаата гү, али шиидхэгдээгүй асуудал гэжэ байхагүй юм гэжэ Советскэ Правительство этигэнхэй байна. Энээнтэй зохилдуулан Советскэ Правительство хадаа бүгэдэниитын эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ дээдэ зэргын зорилгые туйлаха ябадалда бусад гүрэнүүдэй Правительствонуудтай харилсаатай байхаар хододоо бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлнэ.

Советскэ Правительствын даалгабаряар **В. М. МОЛОТОВ,** СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр».

ХҮГЖЭН БАДАРҺАН АХАДА

Д. ОШОРОВ, КПСС-эй Ахын айкомой секретарь

Хэмжээлэшэгүй ехэ баялигтай Аха нютаг Агуухэ Октябрьска революциин урда тээ газаа талаһаа ямаршье холбоо харилсаагүй, таһархай амяарланги байхаһаа гадна, ургаса таряашье таридаггүй, хооһон хуудам заха хизаар газарнуудай нэгэн байгаа. Тэрэ дүлии балай, орхигдошоһон энэ заха газарта хуби золгүй, хосорхо туйлдаа хүрэһэн харанхы бүдүүлиг бурят, соёд арад ажамидаран һуудаг бэлэй. Тэдэниие хаанай хэрзэгы дошхон чиновнигууд, наймаашад хайра гамгүйгөөр мүлжэдэг, мүн нютагай баяшуул, ламанаршье дээрмэдэн тонодог байгаа. Гасалан зоболон, гашуудал уйдхарай нёлбоһон революциин урда тээхи Аха нютагай түүхэ соо дүүрэнээр харагдана. Үгытэй ядуу бурядууд, соёдууд үлэсхэлэндэ дайруулан хосорхогүйн тула ан гүрөөл барижа, арһа шүрбэһыень нютагай баяд ноёдто миинтэ шахуу химдахан сэнгээр худалдан, арай шамай ажамидаран һуудаг бэлэй.

Урда сагта хүшэр хүндэ дарлалта доро зобожо тулижа байһан бусад арадуудтай нэгэн хамта Ахын ажалшадшье Агуухэ Октябрьска революциин илаһанай ашаар эрхэ сүлөөтэй, зол жаргалтай болоо.

Айха сагта хаанта империин эгээн гээгдэнги хизаар байһан Аха нютаг Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын ба нүхэр Сталинай халуун анхарал оролдолгын ашаар, агуехэ ород арадай ахадүүгэй туһаламжаар Советскэ засагай үедэ танигдашагүй ондоо болоо, хэдэн зуун жэлэй гээгдэлһээ мултаран гараа, ажахыгаа болон культурая хурдан түргэнөөр мүнөө хүгжөөн дэбжүүлжэ шадаа.

Республикын тоггоһоор 30 жэлэй турша дотор аймагай хүдөө ажахы ниилээд ехээр хүгжөө. Аймагай ажахын гол һалбари болохо малажал хадаа имагтал коллективизациин ашаар хүгжэн дэбжэһэн байна. Бүхы малынь коллективизациин урда тээхиһээ хэдэн дахин олошороо, тэрэнэй ашаг шэмэнь ниилээд дээшэлээ. 1940 онойхидо орходоо 1952 ондо малай тоо толгой 45 процент нэмэһэн байна. Мүн ниилээд ехэ һү һаадаг, нооһо хайшалдаг болонхойбди.

Коллективизациин түрүүшын үдэрнүүдтэ аймаг дотор хүдөө ажахын нэгэшье мэргэжэлтэ, нэгэшье зоотехническэ болон ветеринарна участок, пункт гэжэ үгы байһан юм. Харин мүнөө зоотехническэ болон ветеринарна участогууд, пунктнууд хаа-хаанагүй эмхидхэгдэнхэй. Мүн колхоз бүхэндэ зооветеринарна мэргэжэлтэд хүдэлмэрилнэ. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд адуу мал харууһалха талаар түрүү дүй дүршэлые колхозой малшадай дунда нэбтэрүүлнэ. Малай үүлтэр һайжаруулха зорилготойгоор аймагай колхозууд горьтойхон ажал хэнэ. Бусад аймагуудһаа болон областьнуудһаа үүлтэр һайнтай азарга, буха асарагдаһан байха юм. Тэрэшэлэн ниитын малда үбһэ тэжээлэй бата бэхи база байгуулха тухай асуудал мүнөө шиидхэгдэжэ байна.

Советскэ түрүү агротехническэ наукые хэрэглэн аймагай колхозууд сабшалангуудайнгаа газарнууд дээрэһээ элбэг баян ургаса хуряажа абана. Республикын суута луговод Герасимовые дахагшад — шадабари ехэтэй луговодууд аймаг доторнай урган гараа. Жэшээлхэдэ, «Ким» колхозой луговод нүхэр Шарлай Дондокович Аюшеев 1952 ондо 30 гектар талмай дээрэһээ гектар бүриин 28—30 центнер үбһэ хуряажа абаа. «Улаан-Аха» колхозой луговодууд нүхэд Дугар-Дамба Будаев, Шойрон Жамбалов гэгшэд 50 гектар газарһаа гектар бүриин 18—20 центнер ургаса хуряагаа.

Тэрэшэлэн гэр байрануудые бариха хүдэлмэри һүүлэй жэлнүүдтэ үргэнөөр эрхилэгдэнэ. Ниитын малда һаруул уужам, таатай зохид байранууд яһала олоор баригдаанхай. Колхозно центрнүүд болбосон түхэлтэй болонхой, мүн колхозникуудшье шанга шадалтай ба культурна ажаһуудалтай болоо. Колхозникуудай олзо доходынь жэлһээ жэлдэ улам дээшэлнэ. Тэдэнэр хадаа ажалта үдэртөө мүнгэ, мяха, тоһо гэхэ мэтые элбэг ехээр абана.

Тэрэшэлэн холын Аха нютаг культурна талаараашье ниилээд түргэнөөр хүгжөөн дэбжүүлэгдээ.

Урда сагта эндэ нэгэшье һургуули байгаагүй юм. Тиимэһээ хүн зониинь харанхы бүдүүлигээр ажаһуудаг байгаа. Тиихэ үедэ баригдаһан дасан, сүмэнүүд имагтал хүн зоной дунда барга бүдүүлиг, харанхы мунхаг заншалые идхан тараадаг һэн. Энэ хадаа арад зоной гээгдэн доройтолгын үе саг байгаа. Харин мүнөө үедэ Аха нютагайхид үргэлжэдөө үзэг бэшэг мэдэхэ болонхой. Эндэхи хүн зон марксизм-ленинизмын, ородой литературын классигуудай зохёолнуудые, газетэ, журналнуудые түрэлхи хэлэн дээрээ уншана. Аймаг дотор олон тоото һургуулинууд эмхидхэгдэнхэй. Дунда, долоонжэлэй болон эхин 8 һургуулинуудта мүнөө колхозникуудай, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай хэдэн зуугаад үхибүүд һуралсана. Мүн хүдөөгэй залуушуулай үдэшын долоонжэлэй һургуули аймагай центртэ нээгдэнхэй. Советскэ засагай аша туһаар олон тоото ажалшад дээдэ, дунда һургуулинуудые дүүргэжэ гараа. Эндэхи һургуулинуудые дүүргэгшэдэй дундаһаа хэдэн олон хүнүүд Ленинградта, Иркутскда, Улан-Удэдэ мүнөө һуралсажа байна. Гадна, республикын тоггоһоор 30 жэлэй турша дотор культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд ниилээд олон болонхой. Мүнөө үедэ аймаг соо 10 клуб, культурын байшан, уншалгын 2 байшангууд, 6 библиотекэнүүд, 2 радиоузелнууд, стационарна 2 киноустановка, 2 кинопередвижкэнүүд хүдэлмэрилнэ. Мүн бүхы колхозуудай центрнүүд радиофицировалэгдэнхэй, 5 колхозууд аймцентртэй телефонно холбоотой болонхой. Культурын байшанда болон клубуудта уранһайханай самодеятельностиин кружогууд хүдэлмэрилнэ, арад зоной оюун бэлигые хүгжөөнэ.

Аймаг доторнай «Красные Саяны» гэжэ газетэ түрэлхи хэлэн дээрэ хэблэгдэн гаргагдана.

Аймагай хүн зон квалифицированнэ, түлөөһэгүй медицинскэ туһаламжа абана. 2 больница, 2 амбулатори, хүдөөгэй врачебнэ 1 пункт, фельдшерско-акушерскэ 1 пункт аймаг дотор хүдэлмэрилнэ. Мүнөө аймагай центртэ шэнэ больница баригдажа эхилэнхэй. Социально-культурна барилга дайнай хойто тээхи жэлнүүдэй үедэ илангаяа үргэнөөр эрхилэгдэнэ. 1953 ондо социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта 1940 онойхидо орходоо 4 дахин ехэ хэмжээтэй мүнгэн һомологдонхой Коммунальна барилганууд жэлһээ жэлдэ шэнээр бодхоогдоно, һуурин газарнууд улам бо[...] босон түхэлтэй болгогдоно.

Сталинска табанжэлнүүдэй үе[...] Боксон гэжэ горьтойхон посело[...] Саянай хормой шадар урган һу[...]рижаа. Эндэ албан газарай [...] байрын 100 гаран гэрнүүд шэнэ[...] баригдаа, электростанци, библиот[...]кэ, кино, радиоузел, долоонжэл[...] һургуули болон культурно-гэгээр[...]лэй бусад эмхи зургаанууд бии ю[...]

Колхозно малшад дайнай хойт[...] тээхи жэлнүүдтэ горьтойхон а[...]жалтануудые туйлаа. Ниитын[...] адуу малай тоо толгойе нилэ[...] олошоруулаа, ашаг шэмыень һай[...] дээшэлүүлээ. 1952 ондо аймаг[...] ажалшад КПСС-эй XIX съезд[...] нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түл[...] социалистическэ мүрысөөндэ [...] шэмтэйгээр оролсон, малажал хү[...]жөөхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэһ[...] ба үлүүлэн дүүргэһэн, хүдөө ажа[...]хын продуктнуудые болзорһоо[...] урид гүрэндөө тушааһан байха ю[...] Тэрэшэлэн олохон колхозууд [...]нөө жэлдэ малай үбэлжэлгые [...]шээтэ һайнаар үнгэргэжэ байна.

Малшадай дундаһаа республи[...] соогоо элитэ болоһон хүнүүд үсө[...] бэшэ юм. Шэн габьятайгаа[...] ажаллаһанайнгаа түлөө аймаг[...] 8 адуушад ССР Союзай ордену[...] болон медальнуудаар 1948 он[...] шагнагдаа һэн.

Адуушад Жанчип Иванов, Ду[...]ма Мункопова («Улаан Малчин[...] колхоз) гэгшэд Ленинэй ордену[...]даар, Жамьян Бартаев, Сыпгэ Се[...]менов гэгшэд Ажалай Улаан Т[...]гай орденуудаар шагнагдаһан бай[...]на. Мүн хэдэн арбаад малша[...] БМАССР-эй Верховно Соведэ[...] Президиумэй грамотануудые аба[...]һан ба «Республикын эрхим мал[...]шан», «Республикын эрхим аду[...]шан» гэһэн нэрэзэргэнүүдтэ хүрт[...]һэн байха юм.

Түрүү малшадай тоо жэлһ[...] жэлдэ олошорно. Тэдэнэр ха[...]даа шэн зоригто ажалаараа кол[...]хозуудай ниитын баялигые ула[...] арбидхана.

Республикын 30 жэлэй ойе нэр[...]тэй түрэтэйгөөр угтаха тушаа пар[...]тиин обкомой тогтоолые аймаг[...] ажалшад ехэ халуунаар дэмжэб[...] 1953 он хадаа арадай ажахын б[...]хы һалбаринуудта шэнэ амжалт[...]нуудые туйлалгын жэл мүн.

Малажал хүгжөөхэ гүрэнэй т[...]сэбые болзорһоонь урид дүүргэхы[...] малай ашаг шэмые улам дээш[...]лүүлхын, малажалай эрхим шана[...]тай продукцинуудые элбэг ехэ[...] гүрэндөө тушаахын түлөө мүрысө[...] аймагай ажалшадай дунда эршэ[...]тэйгээр дэлгэрэнхэй. «Улаан-Ш[...]луута, «Улаан-Аха», Сталинай н[...]рэмжэтэ, «Коминтерн» колхозу[...] мүнөө жэлдэ малай үбэлжэлгы[...] жэшээтэ һайнаар үнгэргэжэ, шэ[...] түл түрсэеэ нэгэшье толгой хоро[...]тогүйгөөр мүнөө абажа байна. Г[...]бэшье, туйлагдаһан эдэ бүхы а[...]жалтануудаараа Ахын ажалша[...] һанаагаа амарнагүй; аймагай ажа[...]хы болон культурые улам сааша[...]дань хүгжөөхын тулада бүхы арга[...] боломжонуудаа гүйсэдөөр элсүүл[...]хын хойноһоо эрид шууд тэмсэж[...] байна.

Партиин XIX съездын түүхэт[...] шиидхэбэринүүдээр зоригжүүлагд[...]һан, «СССР-тэхи социализмын эко[...]номическа проблемэнүүд» гэж[...] И. В. Сталинай гениальна зохёо[...]лоор зэбсэгжэһэн аймагай колхо[...]никууд, хүдэлмэришэд ба албахаа[...]шад сталинска табадахи табанж[...]лэй түсэбые болзорһоонь урид[...] дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын[...] түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюул[...]ха байна.

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна племенной ...э үнеэдые электрическээр һаадаг аппарат тодхогдоһоор жэл болоо. Элекри...эр үнеэ һаалга, тэжээл буйлуулгые механизацилга, малые тэжээлэй рацио...иеэлүүлгэ хадаа үнеэдһээ һү һаалгые һураггүй ехэдхэжэ, тус фермэ рес...ка дотороо түрүү һуури эзэлбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын госплемрассаднигай зоотехник Ц. Ц. Цыреторова ...н һаалишад Бадмаева ба Очиржапова гэгшэдтэ электрическэ аппарадаар һааха тухай заабари үгэжэ байна.

О. Березиновой фото.

БМАССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

„Республикын эрхим малшан" гэһэн нэрэээргэ олгохо тухай*)

...убликын малшадай 1952 оной со...ическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые ...үзөөд, БМАССР-эй Министрнүү...вет эдэ түрүү малшадта нимэ нэ...олгохо гэжэ тогтообо:

«РЕСПУБЛИКЫН ЭРХИМ ҺААЛИША-МАЛШАН»

...РБАГАТАЙН АЙМАГҺАА:

...Афанасьева Мария Дмитриевнада, ...а» колхозой һаалиша-малшанда.
...Воробьева Елизавета Александров... Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхо...алиша-малшанда.
...рудинина Анна Ивановнада, ...ард» колхозой һаалиша-мал...
...рузовенко Пелагея Григорьевна- ...лотовой нэрэмжэтэ колхозой һаа-...алшанда.
...мельянова Агафья Ивановнада, ...нскиин нэрэмжэтэ колхозой һаа-...алшанда.
...Зайцева Василиса Осиповнада, ...» колхозой һаалиша-малшанда.
...Кузнецова Антонина Алексеевна- ...ангард» колхозой һаалиша-мал...
...итаева Улита Савельевнада, ...нскиин нэрэмжэтэ колхозой һаа-...алшанда.
...едорова Александра Федоровнада, ...ард» колхозой һаалиша-малшан...
...Худяева Екатерина Ивановнада, ...нскиин нэрэмжэтэ колхозой һаа-...алшанда.
...Шурыгина Акулина Ивановнада, ...вой нэрэмжэтэ колхозой һаали-...шанда.
...Шитина Степанида Романовнада, ...вой, нэрэмжэтэ колхозой һаали-...шанда.

...КУДАРЫН АЙМАГҺАА:

...абарыкина Клара Алексеевнада, ...ая Заря» колхозой һаалиша-...да.
...Климова Анна Васильевнада, Ма-...ой нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-...да.
...Пашкова Анна Михайловнада, Ма-...ой нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-...да.
...Хабибулина Асья Харисовнада, ...вой нэрэмжэтэ колхозой һаали-...шанда.

...АБАНСКЫН АЙМАГҺАА:

...Бурдуковская Анна Тарасовнада, ...унизм» колхозой һаалиша-мал...
...абкина Татьяна Васильевнада, ...иловай нэрэмжэтэ колхозой һаа-...алшанда.
...Баранчугова Екатерина Ивановна- ...Коммунизм» колхозой һаалиша-...да.
...Власова Ирина Васильевнада, Ки-... нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-...да.
...Волкова Парасковья Андреевнада, ...й нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-...да.
...Ермакова Ксения Херлампиевнада, ...ай нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-...да.
...Залуцкая Мария Яковлевнада, 17 ...ездын нэрэмжэтэ колхозой һаали-...шанда.
...Кузнецова Анна Петровнада, «По-... колхозой һаалиша-малшанда.
...Котова Анна Гавриловнада, «Ком-...» колхозой һаалиша-малшанда.
...Митряшина Нина Федоровнада, ...й нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-...да.
...Раева Матрена Яковлевнада, ...й нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-...да.
...Суворова Степанида Поликарпов-... Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой ...а-малшанда.

СЭЛЭНГЫН АЙМАГҺАА:

...Аюшеева Анна Лобсанимаевнада, ...нэй нэрэмжэтэ колхозой һаали-...шанда.
...Баликтуева Ногоон-Дарида, Мален-...нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-мал...
...Будажапова Долгор Дондоковнада, ... Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаа-...алшанда.
...Бадмаева Лидия Нимаевнада, ...нэй нэрэмжэтэ колхозой һаали-...шанда.
...Базарова Гылыгма Базаровнада, ...нэй нэрэмжэтэ колхозой һаали-...шанда.
...Буторина Мария Степановнада, 18 ...ездын нэрэмжэтэ колхозой һаа-...алшанда.
...Бадмаева Долгор Бадмаевнада, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

8. **Будаева** Цыбан Доржиевнада, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

9. **Бадмаева** Намжилда, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

10. **Базарова** Дарицырен Базаровнада, Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

11. **Будацыренова** Бадмаханда, Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

12. **Воронцова** Анастасия Николаевнада, 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

13. **Галсанова** Дулмажапта, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

14. **Дамбарова** Сомнат Нимаевнада, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

15. **Дандарова** Будома Цыденжоржиевнада, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

16. **Дылыкова** Должон Балдановнада, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

17. **Дармаева** Даридулма Дарижаповнада, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

18. **Доржиева** Бадмацырен Доржиевнада, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

19. **Дармаева** Цыремпил Нимаевнала, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

20. **Ещенко** Нина Андреевнада, 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

21. **Жигжитова** Норжима Бардуевнада, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

22. **Жамбалова** Цыбикжап Гармацыбиковнада, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

23. **Жапова** Дымбрыл Ринчиновнада, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

24. **Жалсанова** Пыльжит Жалсарановнада, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

25. **Карпова** Анна Васильевнада, 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

26. **Лумбунова** Янжима Буянтуевнада, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

27. **Лубсанова** Бургудтэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

28. **Мергинева** Екатерина Викторовнада, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

29. **Мижитдоржиева** Бутыдма Самдановнада, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

30. **Митупова** Дымбрын-Ханда Доблоновнада, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

31. **Нимаева** Долгоржап Балдуевнада, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

32. **Очирова** Гарма Дамбаевнада, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

33. **Очирова** Бибосан Тучиновнада, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

34. **Ринчинова** Бутыдма Будаевнада, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

35. **Ринчинова** Будагма Чижиповнада, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

36. **Ринчинова** Цыпилма Ринчиновнада, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

37. **Табутарова** Дулмажапта, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

38. **Хайдапова** Цоу Гармаевнада, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

39. **Хамуева** Венера Ивановнада, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

40. **Цыдыпова** Нимацоу Ганжуровнада, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

41. **Цыдыпова** Долгор Батуевнада, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

42. **Цыренжоржиева** Долгаржап Доржиевнада, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

43. **Цыденова** Мария Галсановнада, «Социализм» колхозой һаалиша-малшанда.

44. **Цыденова** Галина Доржиевнада, «Социализм» колхозой һаалиша-малшанда.

45. **Цыбикова** Цоу Батуевнада, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаалиша-малшанда.

(Ургэлжэлэлынь хожом гараха)

*) ...ргэлжэлэл. Эхинь 84-дэхи ...

НҮХЭД КОЛХОЗНИГУУД! Танай колхоз сабшалан һайжаруулха ямар хүдэлмэри хэжэ байнаб?

Малдаа ехэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө

Манай колхоз малдаа хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ арга боломжотой. Теэд урда жэлнүүдтэ үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхын түлөө анхарал оролдолго гаргадаггүй дээрэһээ олон тоото малаа гээлтэ хоролтодо оруулдаг байгааб-ди.

Урда жэлэйнгээ алдуус хараадаа абажа, мүнөө жэлдэ шадаал һаа үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхэ гэжэ шиидээд, сабшалангайнгаа газар утэгжүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байгаабди.

Үбэлэй үедэ сабшалангай газарта мүльһэ хүргэхэ ба хабар зундаа сабшалан уһалха болоо һаа, манай колхоздо дүтэ шадар горхонууд олон. Үнгэрэгшэ үбэл сабшалангай газарта мүльһэ хүргэхэ хүдэлмэри мууса эмхидхэгдэһэн дээрэһээ үшөөл бага юумэн хэгдэһэн байна.

Тэжээл бэлэдхэлэй бригада сабшалан үтэгжүүлхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэжэ, түхэреэн жэл соо ажаллаха ёһотой. Теэд манай колхоздо нимэ бригада һүүлэй үе болотор үшөө гүйсэд эмхидхэгдэжэ шадагдаагүй байгаа.

Урда жэлнүүдтэ малай ехэ хоролтотойгоор, туража ондо ороһые хараадаа абажа, мүнөө жэлдэ 18 хүнүүдтэй тэжээл бэлэдхэлэй бригада эмхидхэһэн байгаабди. Энэ бригада (бригадирынь нүхэр Будажап Аюшеев) сабшалан дээрэ элдэб хүдэлмэри хэжэ байна. Жэшээнь, тэжээл бэлэдхэлэй бригада сабшалангай газарта 150.000 кубическа метр мүльһэ хүргэһэн, 13000 тэргэ наг шэбхэ гаргаһан, 300 гектар сабшалангай газар сэбэрлэһэн, 113 гектар газарта минеральна үтэгжүүлгэ гаргаһан, 200 гектар сабшалан уһалһан байха юм.

Тэжээл бэлэдхэлэй бригада сабшалангай газарые бог буртагһаа сэбэрлэхэ, горхонуудые хаажа сабшалан уһалха, сабшалангай газарта наг шэбхэ гаргаха талаар мүнөө ехэ хүдэлмэри ябуулна.

Манай колхоз мүнөө жэлдэ 750 гектар зелёнко тариха юм. Гадна, тэжээлэй корнеплодууд болон техническэ культурануудые тарижа, малаа шэмэтэ тэжээлээр хангаха гэжэ шиидэнхэй.

Манай колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригада республикынгаа 30 жэлэй ойн һайндэр — майн 30 болотор сабшалан үтэгжүүлхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэхэ гэжэ шиидээд, мүнөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна

Батор Идамжапов,
Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Гектар бүриһөө 45—50 центнер үбһэ хуряахабди

Ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха тухай БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй обкомой бюрогой тогтоолые манай колхозой гэшүүд зүбшэн хэлсэһэн байна. Республикын суута луговод нүхэр Батышевай дүй дүршэл хэрэглэжэ, тэрэнэй арга методээр сабшалан болон бэлшээриин газарые һайжаруулха, тиигэжэ ниитынгээ малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха гэжэ шиидэһэн байгаабди.

Энэ жэлдэ манай колхоз 11 хүнһөө бүридэһэн тэжээл бэлэдхэлэй бригада эмхидхээ. Энэ бригадые коммунист нүхэр Ц. Батуев хүтэлбэрилнэ. Минии звенодо колхозой правлени урзанда 200 гектар сабшалан даалгажа үгэһэн байгаа. Үнгэрһэн жэлдэ бидэнэр даажа абаһан газартаа аяар үбэл байхаһаа абаад тошон халяажа, хабартаа һайрамай уһаар уһалжа, наг шэбхээр үтэгжүүлжэ, гектар бүриһөө 12—14 центнер эрхим шанартай үбһэ сабшажа абаһан байнабди. Мүнөө минии звенодо 300 шахуу гектар сабшалан даалгажа үгтөө. Март һарада бидэнэр һубаг, канавануудые шорой шулуунһаань сэбэрлэжэ заһаһан байнабди. Апрелиин түрүүшын хахадта сабшалангаа уһалжа эхилээбди. Майн эхээр сабшалангаа хоёрдохёо уһалхабди. Һүүлшынхеэ июнь һарада уһалхабди. Мүнөө сабшалан дээрэ 1000 гаран тэргэ наг шэбхэ гаргагданхай.

Хүсөөтэ, Баруун хорой, Харгааһан гэжэ газарай сабшалан жэл бүри уһалагдадаггүй дээрэһээ сабшагдангүй хосордог байгаа. Мүнөө жэлдэ тэдэ газараа уһалжа байнабди. Мүн энэ жэлдэ Чесаныи МТС-эй сабшалангай-мелиоративна бригада манай колхозой сабшалан дээрэ канава татажа, 1435 гектар газар уһалха, 200 гектар газар бута болдогһоонь сэбэрлэхэ түсэбтэй. Энэ хүдэлмэридэ бидэнэр мүн лэ хабаадалсажа байнабди. Манай колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригадынхид республикын 30 жэлэй ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, сабшалангайнгаа гектар бүриһөө 16 центнер үбһэ абаха уялга абаа Минии даажа байһан звено уһалуурин газарһаа гектар бүриһөөнь 45—50 центнер үбһэ абаха гэжэ шиидээ. Абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүгэдөөрөө оролдожо байнабди.

С. Маниев, Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой луговод.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮД

Ажалшад кино хүлеэһэн зандаа

Хорини аймаг дотор арба гаран колхозууд, гурбан ехэнүүд леспромхозууд, хэдэн олон һургуулинууд, эмхи зургаанууд, мүн МТС-үүд бии. Эндэ хэдэн мянган хүдэлмэришэд, албахаагшад, механизаторнууд, колхознигууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр саг соогоо шэнэ шэнэ кинофильмнүүдые хараха ехэ хүсэлтэй байна.

Теэд аймсоведэй гүйсэдкомой дэргэдэхи кинофикациин таһаг ажалшадай эрилтэдэ һо тэдыгээр хандана, тэдээндэ кино саг соонь харуулха гэжэ оролдоногүй. Аймагай центрһээ 70—80 километрын газарта байһан Ленинэй, Калининай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудта түсэбэй ёһоор һарадаа 4 дахин кино табигдаха аад, мүнөө хоёр һара соо арай гэжэ нэгэ дахин харуулагдана Колхозуудай холын бригада ба малай фермэ, гүүртэнүүдтэ нүүдэл кино тон үсөөн асарагдана.

Гадна, леспромхозуудай модо бэлэдхэлэй Зүүн хуурай, Тээглэ, Ойбонто ба бусад участогуудта нүүдэл кино тон үсөөн ошодог байна.

Мүн хабарай тарилгада хабаадалсаха колхознигуудта кино харуулгын график зохёогдоогүй байһаар.

Эдэ баримтанууд аймагай кинофикациин таһагай муугаар хүдэлмэрилһэнине тодоор харуулна. Тус таһагые даагша нүхэр Печкин нүүдэл киногой хүдэлмэрине хэзээ һайжаруулжа, манай эрилтые хангаха юм гэжэ ажалшад хүлеэһэн зандаа.

Г. Цыренжапов.

Колхознигуудай культурно-ажаһуудалай эрилтэнүүдые ханганагүй

Закаменай аймагай Енгорбойн сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшадай культурно-ажабайдалай эрилтэнүүд гүйсэд хангаганагүй. Колхозой клуб муу түхеэрэлгэтэй байхаһаа гадна, тэндэ скамейкэнүүд ба стулнуудшье тон үсөөн. Суглаанай гү, али киногой болоходо хүнүүдэй һууха һуури үгы байдаг. Тиимэһээ стулнуудые айлһаа суглуулха гү, али хүл дээрээ байжа кино хараха ушар али олон гарана.

Малажалай фермэ ба гүүртэнүүд дээрэ улаан булангууд үгы байһаар. Малшадта лекци, элидхэлнүүд уншагданагүй, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэгүй. Колхозой ветфельдшер Д. Санжиев малшадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха даабаритай аад, юушье хэнэгүй. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо малшадай дунда политическэ темэнүүдээр нэгэшье хөөрэлдөөн үнгэргэгдөөгүй байна Мүн малшадта газетэнүүд хожомдуулжа хүргэгдэнэ. Теэд колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Шагдуров энээн тушаа һаналаа тон багаар табина.

Гадна, малшад эд бараагаар хүсэд хангагданагүй. Фермэ ба гүүртэнүүдээр нүүдэл худалдаа наймаа эмхидхэгдэнэгүй. Буд, мылэ, зуруул, дабһан гэхэ мэтын юумэнүүдые абахын тула малшад ажалаа хаяжа, магазин ерэхэ баатай болоно.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд нимэнүүд дутагдалнуудые хаража, мэдэжэ байгаад, тэдээнтэй эбсэнэ.

В. Очиров.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Бодото туһаламжа хэрэгтэй"

Манай газетэдэ иимэ гаршагтайгаар толилогдоһон статья соо Кяхта городтохи республиканска культурно-гэгээрэлэй һургуули студентнүүдые абаха түсэбөө жэлһээ жэлдэ дүүргэнэгүй, республикын аймагуудта хэрэгтэй культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдые олоор бэлэдхэжэ шаданагүй, мүн студентнүүдэй дунда һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар табигданхай гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Статья соо заагдаһан баримтанууд булта зүб байба. Республиканска культурно-гэгээрэлэй һургуулиин хүдэлмэри тухай асуудал БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Тус һургуулиин директор нүхэр Шодонов К. Н. хүдэлмэриһээ сүлөөлэгдэбэ. Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бэелүүлхын ба тус һургуулида туһаламжа үзүүлхын тула БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгүүдые эрхилхэ Управлениин начальнигай орлогшо нүхэр Батудаев Кяхта эльгээгдэбэ гэжэ манай редакцида тус Управлениин начальник нүхэр Уртюбаев мэдээсэбэ.

„Малшад эд бараагаар хангагданагүй"

Иимэ гаршагтай бэшэг манай газетын мартын 25-най номерто толилогдоһон юм. Тус бэшэг соо Мухаршэбэрэй аймагай «Үнэн» колхозые хангадаг Октябриин сельпогой магазин малшадые эд бараагаар хүсэд ханганагүй, магазинай продавец нүүдэл наймаа эмхидхэнэгүй гэжэ хэлэгдээ һэн.

Манай редакцида Мухаршэбэрэй аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Шадаровай мэдээсэһэнэй ёһоор, бэшэг соо заагдаһан баримтанууд булта зүб байба. Муугаар хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө магазинай продавец хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдөө. Колхознигуудые һайнаар хангахын тула энэ магазинда эд бараан таһалгаряагүйгөөр эльгээгдэдэг болоо.

Нарин нооһотой хонидые олоор үсхэбэрилэе

Шэнэ табанжэл соо нарин нооһотой хонидые олоор үсхэбэрилжэ, нарин нооһо хайшалалгые 4—4,5 дахин ехэ болгохо зорилго табигдаһан байна.

Энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга боломжо манай республикада бии. Юуб гэхэдэ, хада уулатай, хуурай бэлшээритэй, хонидые үсхэбэрилгэдэ ехэ таарамжатай газартай гээшэбди. Илангаяа манай Түгнэ нютаг хони үсхэбэрилгэдэ ехэ зохид байна.

Табанжэл соо хонидой тоо толгойе олошоруулхатаяа хамта тэдэнэй шанар һайжаруулха ябадалда ехэ анхарал хандуулагдаха зэргэтэй. Колхоз бүхэн племенной хонидтой. Тэдэ хонидые түсгаарлан илгажа, зүбөөр харууһалжа шадаа хадаа, тэдэнэй племенной шанарые һайжаруулжа шадаха байнабди.

Манай колхоз ставропольско үүлтэрэй 100 толгой хони 1936 ондо абаһан байгаа. Тиигээд тэдэнэй тоо толгойе 1947 он хүрэтэр олошоруулжа шадагдаагүй байһаниинь гэмшэлтэй юм. Тэрэшэлэн эдэ хонидһоо тон бага нооһо хайшалагдадаг байгаа. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, племенной хонидой ашаг ехэтэй байһанине хүсэд мэдэдэггүй, үүлтэртэ хонидые үсхэбэрилхэ тухайда анхарал багаар табигдадаг һэн. Ставропольско үүлтэрэй хонид 1949 он болотор мнил 2,8—3,5 килограмм нооһо үгэдэг байгаа. Энэ тоо 1949 ондо нилээд дээшэлһэн болобошье, удаадахи хоёр жэл соо— 1950—1951 онуудта тэдэ хонидой нооһо үгэлгэ һөөргөө доошолһон байха юм. Гэхэтэй хамта, племенной хонидоймнай үдэсэ бага байгаа. Энэ ябадал юугээр тайлбарилагданаб гэбэл, племенной хонидые үсхэбэрилхэ дадал үшөө оложо шадаагүй байгаабди.

Племенной хонидые үсхэбэрилгын угаа ехэ удхашанартай байһанине һайса мэдэһэн манай колхоз энэ хэрэгые хэшээлтэйгээр эрхилжэ эхилбэ. Нёдондо жэлдэ нарин нооһотой хонин бүриһөө дунда зэргээр 4 килограмм 320 грамм нооһон хайшалагдаа. Тэрэ тоодо түрүү классай хонид дунда зэргээр 4 килограмм 900 грамм нооһо үгөө. Тиихэдэ № 208 хуса 8,5 килограмм, № 107 хонин 6,2 килограмм нооһо үгэбэ.

Энээн дээрэһээ харахада, манай колхоз нарин нооһотой хонидой ашаг үгэлгые дээшэлүүлхэ зарим тэды дүй дүршэлтэй боложо шадаа. Энээнине саашадань хүгжөөхэ арга боломжо манда дүүрэн бии.

Түгнын талаһаа эхилээд, хойто шэлынгээ энгэрээр тэниинһэн бэлшээриин 1000 гектар газартайбди. Мүн шэмэтэй нарин ногоотой сабшалантай гээшэбди. Бэлшээримнай юрэнхыдөө хадатай, хуурай һайн ногоотой газар юм. Тиимэһээ хони үсхэбэрилхэдэ зохистой.

Ашаг ехэтэй ниитын малажалые хүгжөөхэ тухай парти болон правительствын табиһан зорилгые гүйсэдхэн, племенной отарымнай хонишод 1952 ондо 100 толгой эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга абажа түлжүүлээ. Орооной кампаниие үнгэргэхэдөө имагтал племенной хусануудые хэрэглэдэг байнабди. Үнгэрэгшэ жэлдэ элитнэ һайн хусануудта хонидоо табиһан байгаабди. Тиимэһээ энэ жэлдэ һайн түлнүүд абтана. Гадна, һайн үүлтэрэй хонид түсгаарлан илгагдадаг байха юм. Ашаг ехэтэй, нарин нооһотой тэдэ хонид манай эндэхи уларилай условидо даданхай. Ямаршье шэмэрүүн хүйтэн шуурганине гэсэмгэйгээр үнгэргэдэг байна.

Нарин нооһотой хонидой ашаг ехэтэй байһан тухайнь эрхэ бэшэ хэлэхэ хэрэгтэй. 1952 ондо хамта дээрээ 1300 хонид хайшалагдаа. Тэрээн соо нарин нооһотой 219 толгой хонид оролсоо. Абаһан нооһоёо гүрэндэ тушаажа, тэрээнһээ оруулһан доходоо тоолоходо бүхы дээрээ 41752 түхэриг болоһон байха юм. Тэрэ тоодо нарин, нарибтар нооһотой хонидһоо ороһон ашаг олзо 32619 түхэриг болоо. Энээн дээрэһээ харахада, нарин нооһотой хонидые үсхэбэрилгын хэдэн дахин ехэ олзотой байһан ябадал гэршэлэгдэнэ. Гадна, бусад колхозуудта хусануудые худалдажа, ехэ доход оруулдаг байнабди.

Хони үсхэбэрилгые колхозой хонишод-кадрнууд шиидхэнэ. Хонидые үсхэбэрилгэ хадаа мэргэжэл шадабари ехэтэй хонишодһоо мүн лэ дулдыдаха байна. Хонишодой дүй дүршэл, шадабари, үнэн сэхэ оролдолго хадаа хонидой нооһо үгэлгые дээшэлүүлхэ, тэрэнэй шанар һайжаруулха, түлнүүдыень олодхохо ябадалда ехэ үүргэтэй.

Нарин нооһотой хонидоймнай отарада ахалагша хонишоноор республикын эрхим хонишон Бальжима Санжиева хүдэлмэрилнэ. Тэрэ хадаа колхозой тогтоһонһоо хойшо шахуу хонин һүрэгые харууһалдаг, олон жэлэй дүй дүршэлтэй болоһон хүн юм. Эсэгэ орон хамгаалгын дайнай урда тээ эрхим хүдэлмэреэрээ шалгаржа, хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаһан байгаа. Мүнөөшье манай колхоз нүхэр Санжиевае выставкын кандидат болгон табяад байна. Энэ отарада мүн республикын эрхим залуу хонишон Цырендулма Ракшеева хүдэлмэрилдэг. Дурсагдаһан бүхы амжалтанууд хадаа эдэ хонишодой хүбида хүртэлсэнэ. Нарин нооһотой хонидоймнай отарын хонишод ажалайнгаа гол түлэбэриһөө гадуур олон хони нэмэлтэ түлэбэри болгон абаа.

Үбэлэй үедэ хонидой хүсэ шадалыень буурулхагүйн түлөө тэрэнэй эдеэлүүлгэ, харууһалга бүри һайжаруулагдадаг байна. Племенной отарымнай хонид типовой дулаан байраар хангагданхай. Тэрэ байрамнай сэбэрээр байлгагдадаг.

Шэмэтэй һайн тэжээл үбэлэй үедэ хонидто үгтэдэг. Үдэртөө 3 килограмм үбһэ, 300 грамм овёс болон бусад тэжээл үгтэдэг байха юм. Мүнөө хониднай хүсэ шадал һайнтайгаар ондо оруулагдажа байна.

1953 ондо хони үсхэбэрилгэһөө 56225 түхэригэй олзо оруулагдахаар хараалагдаа. Тэрээн сооһоо племенной хонид 43000 түхэригэй олзо үгэхэ байна.

Нарин нооһотой хонидой тоо толгой олошоруулха, тэдэнэй ашаг үгэлгые саашадань дээшэлүүлхэ гэжэ СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табан жэлэй түсэбөөр хараалагдана. Ойрын 4—5 жэлэй туршада нарин нооһотой хонидой тоо толгойе 5 мянга хүргэхөөр колхознай хараалаад байна. Энээниие түйлаха арга боломжо манда бии.

Малажалай хүдэлмэринүүдые механизацилха тухай ехэ анхарал хандуулагдана. Хонидой нооһо хайшалалга электромеханическа аппарадаар хэгдэнэ.

Нарин нооһотой хони үсхэбэрилгэдэ парти болон правительство ехэ анхарал хандуулна. Энэ ехэ анхарал оролдолгодо харюу болгон хонидые бүри эршэмтэйгээр үсхэбэрилхэ, артелиингээ баялигые бүри ехээр арбидхан, колхознигуудайнгаа материально-ажабайдалай хэмжээе бүри дээшэлүүлхэ байнабди.

Б. Мижитов, зоотехник,
Мухаршэбэрэй аймагай «Үнэн» колхозой түрүүлэгшэ.

Монгол Арадай Республикада эмнэлгын эмхи зургаануудай тоо жэл бүри олошорно. Үбшэн хүнүүдые эмнэхын тула медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд санитарна авиацииин самолёдуудаар холын нютагуудта ниидэжэ ошоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Монголой малажалтай холын хүдөө нютагай малшад санитарна самолёдоор ниидэжэ ерэһэн врачые угтан абажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Венгриин Диошдьерскэ металлургическа комбинадта В. И. Ленинэй нэрэ олгогдоо

БУДАПЕШТ, апрелиин 25. (ТАСС). Венгерскэ Арадай Республикын министрнүүдэй Совет уласхоорондын пролетариадай хэтэ мүнхын вождь агууехэ Ленинэй нэрые Диошдьерскэ металлургическа комбинадта олгохо тухай тус комбинадай ажалшадай коллективэй гүйлтые хангаба. Саашадаа комбинат В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинат гэжэ нэрлэгдэхэ байна.

В. И. Ленинэй нэрые комбинадта олгоһон тухай мэдээн коллективтэ ажалай ехэ дэбжэлтэ үүдхээ гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ. Хүдэлмэришэд үйлэдбэриин дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаба.

Болгарида майн урда тээхи мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдаба

СОФИ, апрелиин 27. (ТАСС). Болгариин ажалшад Майн 1-нэй агууехэ һайндэрые угаа ехэ дэбжэлтээр угтажа байна. Ажалай шэнэ амжалтанууд тухай мэдээнүүд ороной заха хизаар бүриһөө абтапа. Фабриканууд ба заводуудта майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдана.

Болгариин хүндэ промышленностиин министерство ба профсоюзуудай Центральна Совет түрүү предприятинуудта дамжуулгын Улаан тугуудые олгобо. Георгий Димитровэй нэрэмжэтэ гүрэнэй хадын рудна предприяти, Вылко Червенковэй нэрэмжэтэ машина бүтээлгын завод, И. В. Сталинай нэрэмжэтэ химическэ комбинат, мүн үйлэдбэриин түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэһэн бусад фабриканууд ба заводууд шагналда хүртэбэ.

Болгариин хүнгэн промышленностиин министерство ба профсоюзуудай Центральна Совет хүнгэн промышленностиин предприятинуудта дамжуулгын Улаан тугуудые тэрэшэлэн олгобо.

Патет-Лаодохи байдал

ЛОНДОН, апрелиин 25. (ТАСС). Ханойһоо Франс Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, «вьетминскэ сэрэгүүд (урдада Лаос гэжэ буруугаар нэрлэгдэжэ байһан Индо-Хитадай 3 гүрэнэй нэгэн болохо Патет-Лаогой арадай-сүлөөлэлгын армиие агентство иигэжэ нэрлэнэ) Лаос руу вьетминскэ сэрэгэй ябаха зам дээрэхи французска хамгаалгын гол центр болохо Кувшинын таладахи французска позицинуудые бүхыдэнь шахуу бүһэлбэ. Вьетминскэ колоннонууд урагшаа Лаосой столица —Луан-Прабан тээшэ добтолжо үргэлжэлһөөр» гэжэ корреспондент заана.

* * *

СИДНЕЙ, апрелиин 25. (ТАСС). Һаяхан Патет-Лао гүрэнэй арадай-сүлөөлэлгын арми апрелиин 13-да Сам-Неа городые сүлөөлөөд, французска эзэмдэгшэ сэрэгүүдтэ эсэргүү ехэ добтолго хэбэ гэжэ Вьетнамска информационно агентство мэдээсэбэ. Тэрэнэй һүүлээр бүхы Сам-Неа провинци, мүн апрелиин 18-да Бан-Бан город сүлөөлэгдөө гэжэ агентство мэдээсэнэ. Апрелиин 19-дэ Патет-Лаогой арадай-сүлөөлэлгын арми Сиенг-Куанг гэжэ ехэ городто оробо. Тэрэ городто байһан французска гарнизон хойто зүг руу зугадаба.

* * *

1945 оной октябрь һарада Патет-Лаодо арадай саг зуурын центральна правительство байгуулагдажа, ороной бэеэ даанхай байдал соносхогдоһон байгаа. 1946 оной мартда Патет-Лаогой территориие французска сэрэгүүд дахин эзэлһэн юм. Патет-Лаогой арад французска сэрэгүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэбодожо, өөрынгөө национально-сүлөөрэлгын арми байгуулаа, тэрэнь ороной хэдэн олон районуудһаа французуудые намнан гаргаа. Демократическа хэблэлэй мэдээнүүдэй ёһоор, 1950 оной августда Патет-Лаогой национальна суглаан байгуулагдаһан ба эсэргүүсэлгын правительство һунгагдаһан юм.

ЛОНДОН, апрелиин 25. (ТАСС). Рейтер агентство Парижһаа иигэжэ дамжуулна:

«Вьетминскэ арадай сэрэгэй 4 батальон урда зүг руу, Луан-Прабанай королевскэ резиденци тээшэ дабшажа үргэлжэлһөөр. Муонг-Нгойн постын (столицаһаа хойшоо 100 километртэ) шатажа байхые хараабди гэжэ французска летчигүүд мэдээсэбэ.

Аюулай тохёлдоо һаань, Лаосой правительство Лаосой административна столица Вьет-Тьяниие орхёод, самолёдоор ниидэжэ ябахые бэлэдхэнэ гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэнэ.

Мүнөө арадай сэрэгэй дивизинүүдэй нэгэниинь Кувшинай тала газарта французска позицинуудые бүһэлбэ.

Ехэ бороо орожо, Кувшинай таладахи французуудай гол аэродромдо уһа тараба. Энэ аэродром бүһэлэгдэһэн сэрэгүүдые хангахын тула ашаглагдаһан байгаа.

ПАРИЖ, апрелиин 25. (ТАСС). Ханойһоо Франс Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Лаосой (Индо-Хитадай гурбан гүрэнэй нэгэниинь Патет-Лао гэжэ зүбөөр нэрлэгдэнэ) королиин резиденци Луан-Прабанһаа хойшоо 70 километртэ байлдаанууд боложо байна.

Патет-Лаогой арадай-сүлөөлэлгын армиин тэмсэл

ЛОНДОН, апрелиин 26. (ТАСС). «Вьетминскэ сэрэгүүд гүрэнэй территориин гурбанай нэгэ хуби болохо 250 квадратна километр газар эзэлэн абаад, гол ехэ городуудта аюул тохёолдуулна» гэжэ Сайгонһоо Рейтер агентство дамжуулна. Лаосой (Патет-Лао—**Ред.**) столицада ба Луан-Прабан гэжэ королевскэ резиденцидэ аюул тохёолдоод байна.

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 26. (ТАСС). Патет-Лаогой событинууд хадаа Францһаа сүлөөтэй байха гэһэн арадай халуун эрмэлзэлгые харуулна гэжэ «Вашингтон пост» газетэ редакционно статья соогоо заана. «Гансахан тэмсэл, тайлбарилан хэлэхэдэ, антикоммунизмда эсэргүү коммунизмын тэмсэл хаа хаанагүй болоно гэжэ баталан хэлэдэг хүнүүд» энэ эрмэлзэлгые тоодо абанагүй гэжэ газетэ бэшэнэ.

Патет-Лаогой событинууд тушаа

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 27. (ТАСС). Таймс газетэ США-гэй Номгон океанай флодой главнокомандалагша Рэдфордын Ханойдо (Вьетнам) ерэһэн тухай өөрынгөө корреспондентын мэдээсэл толилбо. Патет-Лаодо сэрэгэй «хүндэ» байдалтай байна гэжэ Рэдфорд мэдүүлбэ.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН. апрелиин 27. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани апрелиин 27-до иигэжэ мэдээсэбэ:

Үнгэрһэн үдэр фронтнууд дээрэ тагнуулай операцинууд хэгдэбэ. Ямаршье хубилалтанууд болоогүй.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 3 самолёт унагаагаа.

Синьхуа агентствын мэдээсэл

ПЕКИН, апрелиин 27. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо апрелиин 26-да иигэжэ дамжуулба:

Һүүлэй хэдэн үдэрэй турша дотор американецууд Чечжудо ба Кочжедо аралнууд дээрэ сэрэгэй 16 пленэйхидые алаһан, шархатуулһан байна.

«Нютагтаа бусаагдахаяа арсаһан» хэбэртэйгээр американецуудай баталан хэлэдэг хитадай арадай пленнэ һайндуратанай байдаг Чечжудо арал дээрэхи лагерьта апрелиин 24-нэй үдэр сэрэгэй 15 пленэйхид шархатаа гэжэ американецууд мэдүүлбэ. Тэдэнэй 3 хүниинь наһа бараба.

Эдэ сэрэгэй пленэйхид американецуудай бэдэржэ байһан «агитаторнууд» болопо гэжэ мэдүүлгэ сооһь хэлэгдэнэ. «Нютагтаа бусаагдахаяа арсаба» гэжэ американецуудай нэрлэн орхиһон сэрэгэй пленэйхид бодото дээрээ нютагтаа бусаагдахые эрид шангаар эринэ гэжэ энэ баримта харуулна.

Кочжедо арал дээрэ апрелиин 21-дэ американецууд сэрэгэй пленэй үшөө нэгэ хүниие алаһан байна.

Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүд

ПЕКИН, апрелиин 26. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо иигэжэ дамжуулна:

Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүдтэ хабаадагша хоёр талын делегацинуудай пленарна заседани мүнөө үдэрэй 2 часта эхилбэ. Энэ заседани дээрэ корейско-хитадай талын делегациин толгойлогшо генерал Нам Ир мэдүүлгэ хэһэн ба сэрэгэй пленэйхид тухай бүхы асуудалые шиидхэлгэдэ хамаатай тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые дурадхаһан байна. Генерал Нам Ирэй мэдүүлгэ ба корейско-хитадай талын дурадхал иимэ гэбэл:

Үбшэлһэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхидые дайнай үедэ андалдан абалсаха тухай асуудалые зүбөөр шиидхэлгэ хадаа сэрэгэй пленэйхид тухай бүхы асуудалые тойбогүйгөөр шиидхэлгэдэ, мүн энээгээр дамжуулан, бүхы дэлхэйн арадуудай хүсэдэг ёһоор Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ туйлалгада хүргэхэ зам табиха ёһотой гэжэ манай талын командалагшанар 1953 оной мартын 28-да зааһан байна. Үбшэлһэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхидые андалдан абалсалга мүнөө һаадгүйгөөр хэгдэжэ байхаһаа гадна, манай тала сэрэгэй пленэйхид тухай бүхы асуудалые шиидхэхэ талаар тон конструктивна дурадхал оруулһан байна. Тиимэһээ Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгые хоёр талын делегацинуудай хамтын хүсэлэлгээр туйлахын тула даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээ һэргээхэ ба сэрэгэй пленэйхид тухай бүхы асуудалые шиидхэхэ саг болоо. Манай дурадхалые бэелүүлхэ талаар танай талын апрелиин 16-да табиһан гурбан пункттай тодорхой дурадхалнуудые мүнөө шэнжэлэн хаража үзөөд байхадаа, бидэнэр хоёр талын делегацинуудай заседанинууд дээрэ консультаци хэхэ ба зүбшэн хэлсэхэ үндэһэ болгон манай талын дурадхалые бэелүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудые дурадхаха гэжэ хүсэчэбди. Бүхы дэлхэй Корейдэ эб найрамдал туйлахые хүсэнэ. Хоёр талын хоорондо консультаци хэхэ ба зүбшэн хэлсэхэ аргаар, сэрэгэй пленэйхидые нютагтань бусааха тухай асуудал зүбөөр шиидхэжэ бүрин болохо юм гэжэ этигэнхэй байнабди. Тиихэдээ хоёр тала эб найрамдал хүсэхэ ба бэе бэедээ буулта хэхэ юм. Сэрэгэй пленэйхидые нютагтань бусааха асуудал мүнөө Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ туйлаха ябадалда һаад хэжэ байна.

Сэрэгэй пленэйхид тухай бүхы асуудалые шиидхэхэ талаар 1953 оной мартын 30 ба 31-дэ Хитадай Арадай Республикын правительствын, мүн Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительствын табиһан дурадхал соо, мүн энэ оной апрелиин 9-дэ миниин хэһэн мэдүүлгэ соо хэлэгдэһэн принципүүдэй үндэһөөр, манай тала сэрэгэй пленэйхидые нютагтань бусааха тухай бүхы асуудалые шиидхэлгэдэ хамаатай тодорхой иимэ хэмжээ-ябуулгануудые мүнөө дурадхана гэбэл:

1. Даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнэй хүсэндөө ороһон сагһаа хойшо хоёр һарын турша соо хоёр тала хадаа даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнэй 3-дахи статьягай 51-дэхи параграфай заабаритай зохилдуулан, мүн хоёр талын тааруулан шалгаһан ба андалдан абалсаһан, сэрэгэй пленэйхидэй эсэсэй списогүүдтэй зохилдуулан, нютагтаа бусаагдахые эриһэн сэрэгэй бүхы пленэйхидые тэдэнэй хамаададаг талада бүлэг бүлэгөөрнь дамжуулан үгэжэ, ямаршье һаадгүйгөөр нютагтань бусааха.

2. Нютагтаа бусаагдахые эриһэн сэрэгэй бүхы пленэйхидые шууд нютагтань бусаажа дүүргэһэн сагһаа хойшо нэгэ һарын турша дотор талануул хадаа сэхэ нютагтаа бусаагдаагүй үлэһэн сэрэгэй пленэйхидые нейтральна гүрэндэ дамжуулан үгэлгэ хангаха ба удаа тээнь тэдэниие өөрынгөө сэрэгэй хиналта дороһоо сүлөөлхэ ёһотой. Консультаци хэжэ, талануул нейтральна гүрэнэй кандидатура тушаа хэлсээ туйлаха болоно. Сэрэгэй эдэ пленэйхид нейтральна гүрэнэй засагаархидай тодорхойлон тогтооһон районда тэдэ засагаархидай хамгаалгада абтаха байна. Нейтральна гүрэнэй засагаархид тэдэнэй эрхэ мэдэлдэ саг зуура байгаа сэрэгэй пленэйхидые хинаха хуулита функцинууд ба уялгануудаа бэелүүлхэ эрхэтэй байха ёһотой.

3. Нейтральна гүрэндэ эдэ сэрэгэй пленэйхидэй ерэһэн сагһаа хойшо 6 һарын турша дотор, энэ нейтральна гүрэндэ өөрынгөө түлөөлэгшэдые эльгээхэ эрхэ ба арга боломжо пленэйхидэй хамаададаг оронуудта үгтэхэ ёһотой. Сэрэгэй пленэйхидэй айха ябадалые болюулха зорилгоор эдэ оронуудта хамаададаг сэрэгэй пленэйхидэй дунда ойлгуулан танюулха хүдэлмэри хэхын ба тэдэнэй эхэ орондоо бусаха ябадалда хамаатай бүхы асуудалнууд тухай тэдээндэ мэдээсэхын тула энэнь хэгдэхэ байна.

4. Нейтральна гүрэндэ эдэ сэрэгэй пленэйхидэй ерэһэн сагһаа хойшо 6 һарын турша дотор, мүн тэдэнэй дунда ойлгуулан танюулха хүдэлмэриие тэдэ пленэйхидэй хамаададаг оронуудай хэһэнэй һүүлээр, нейтральна гүрэнэй засагаархид нютагтаа бусаагдахые эриһэн сэрэгэй бүхы пленэйхидые эхэ орондонь түргөөр бусааха ябадал хангаха ёһотой, энэ талаар ямаршье һаад тойбо хэгдэхэ ёһогүй. Нейтральна гүрэнэй засагаархидай ба сэрэгэй пленэйхидэй хамаададаг оронуудай засагаархидай хоорондо консультаци хэжэ, сэрэгэй эдэ пленэйхидые нютагтань бусааха талаар административна асуудалнууд шиидхэгдэхэ ёһотой.

5. Энэ дурадхалай 3-дахи ба 4-дэхи параграфууд соо хараалагдаһан 6 һарын болзорой дүүрэһэнэй һүүлээр, нейтральна гүрэнэй хамгаалга доро ямар нэгэн сэрэгэй пленэйхидэй үлэһэн байгаа һаань, тэдэнэй саашанхи хуби заян тухай асуудалые консультаци хэжэ шиидхэхын тула политическэ конференцидэ дамжуулан үгэхэ ёһотой. Даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнэй дүрбэдэхи статьягай 60-дахи параграф тус конференциие зарлаха гэжэ хараална.

6. Сэрэгэй пленэйхидэй хамаададаг оронууд хадаа нейтральна гүрэндэ сэрэгэй пленэйхидэй байһан ябадалтай холбоотой бүхы гаргашануудые, тэрэ тоодо тэдэниие эхэ орондонь бусаалгатай холбоотой гаргашануудые бэедээ даажа абаха ёһотой.

Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүд тушаа

ЛОНДОН, апрелиин 26. (ТАСС). Паньмыньчжоньһоо Рейтер агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээндэ хабаадагша Нэгэдэмэл Нацануудай главна делегат Гаррисон мүнөөдэр корреспондентнүүдтэ иигэжэ мэдүүлбэ: Швейцари хадаа даб дээрэхи эблэрэлгын һүүлээр нютагтаа бусаагдаха ябадалһаа арсаһан сэрэгэй пленэйхидэй хуби заяае шиидхэхэ гэжэ найдуулагдаха нейтральна гүрэн болохо гэһэн Нэгэдэмэл Нацануудай дурадхалнуудые корейско-хитадай тала буруушаагаа.

Корейдэ үбшэлһэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхидые андалдан абалсалга тушаа

ПАРИЖ, апрелиин 26. (ТАСС). Паньмыньчжоньһоо Франс Пресс агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, корейско-хитадай тала хадаа үбшэлһэн ба шархатаһан сэрэгэй бүхы пленэйхидые нютагтань бусаажа дүүргээбди гэжэ Нэгэдэмэл Нацануудай сэрэгүүдэй командованида мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Долоон үдэрэй турша дотор корейско-хитадай тала Нэгэдэмэл Нацануудай сэрэгүүдэй үбшэлһэн ба шархатаһан 684 пленэйхидые дамжуулан үгөө.

Үглөөдэр 500 хойто кореецүүдые нютагтань бусаахамнай гэжэ Нэгэдэмэл Нацануудай сэрэгүүдэй командовани мэдээсэбэ.

ПЕКИН, апрелиин 26. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо иигэжэ дамжуулна:

Даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээндэ хабаадагша корейско-хитадай делегаци мүнөөдэр иимэ коммюнике дамжуулаа:

Апрелиин 26-да корейско-хитадай тала үбшэлһэн ба шархатаһан сэрэгэй 84 пленэйхидые —71 кореец ба 13 американецуудые Паньмыньчжоньдо нютагтань бусааба. Мүнөө үедэ корейско-хитадай тала хадаа сэрэгэй пленэйхидэй лагерьнуудта ба фронтовой госпитальнуудта байһан үбшэн, шархатаһан 684 сэрэгэй пленэйхидые бултыень нютагтань бусаажа дүүргэв. Үбшэлһэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхидые дайнай үедэ нютагтань бусааха тухай асуудалда хамаатай 1949 оной Женевскэ конвенциин 109-дэхи статьягай заабаринуудтай зохилдуулан, мүн «үбшэлһэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхидые нютагтань бусааха тухай 1953 оной апрелиин 11-дэ Паньмыньчжоньдо хоёр талын баталһан хэлсээнтэй» зохилдуулан нютагтань бусаалга хэгдэбэ. Нютагтаа бусаагдаһан хүнүүдэй дунда 471 кореец, 149 американец, 32 англичанин, 15 турок, 6 колумбиец, 5 австралиец, 2 канадец, 1 урда-африканец, 1 голландец, 1 филиппинец ба 1 грек бии байна.

Мүнөөдэр нүгөө тала Корейскэ Арадай армиин үбшэлһэн ба шархатаһан 497 сэрэгэй алба хэгшэдые нютагтань бусаагаа.

ПХЕНЬЯН, апрелиин 26. (ТАСС). Корейн центральна телеграфна агентство (ЦТАК) Паньмыньчжоньһоо өөрынгөө корреспондентын эльгээһэн мэдээсэлые толилбо. Американска талаһаа нютагтаа бусаагдаһан 550 сэрэгэй пленэйхидтэ медицинскэ харалга хэгдэбэ. Тэдэнэй 221 хүниинь инвалидууд байба, тиихэдэ тэдэнэй 180 хүниинь медицинскэ эмнэлгын хангалтагүй хэгдэһэнһээ, үгы гэбэл Урда Корейдэхи сэрэгэй пленэйхидэй лагерьнуудта ямар нэгэн эмнэлгын огто үгы байһанһаа шалтагаалан, инвалидууд болобо гэжэ харалгын үедэ тодоруулагдаа. Үбшэлһэн 191 сэрэгэй пленэйхидэй 109 хүниинь уушханай ханяадатай байгаа. Сэрэгэй пленэйхидэй лагерьнуудта хүндэ ажал хэһэн ба үлэсхэлэн байһанһаа боложо энэ үбшэн тудаһан байна.

ЛОНДОН, апрелиин 26. (ТАСС). Американска хэблэл хадаа Нэгэдэмэл Нацануудай сэрэгэй пленэйхид тушаа хэгдэһэн хэбэртэй зэрлиг аашануудые «элирүүлхэ» кампани ябуулна. Энэ кампани Корейдэ эб найрамдал тогтоолгодо һаад хэжэ болохо юм гэжэ английска хэблэл мэдүүлнэ. «Зэрлиг аашанууд тухай худал үгэнүүдээр сэрэгэй галзууралга тухирхые һэдэһэн хүнүүд хүн түрэлтэндэ муугаар туһална» гэжэ «Рейнольдс Ньюс» газетэ бэшэнэ. «Пленэйхидэй бусажа ерэлгые хүйтэн дайнай пропагандада хэрэглэхэ гэһэн һэдэлгэ тон муухай байна» гэжэ «Сандч Пикториэл» газетэ мэдүүлбэ.

Сүлөөлэгдэһэн английска хэдэн сэрэгэй пленэйхидтэй хөөрэлдэхэдэмни, тэдэнэй нэгэниинье «зэрлиг аашанууд тухай рассказуудые» гэршэлхээр юумэ хэлээгүй гэжэ «Санди Пикториэл» газетын тусхай корреспондент Джон Уолтерс бэшэнэ.

Булгануу д— агаараар ниидэх

Улан-Удын аэродром рэһээ һонирхолтой «п жирнуудые» — баргаж булгануудые тээһэн лёт холын замда ниидэбэ. самолёт үнэтэ ангуудые ноярск город абаша Тэндэһээ булганууд ондо молёдоор Тува ошохо юм

Баргажанай ой тай байралдаг булгануу нютагуудтахи булган орходоо үнгэ зүһөөрөө һайхан, үһэниинь ехэ зө ялагар, харабтар үнгэтэй Тиимэһээ эдэ булгануу най Эхэ ороной элдэб н гуудта мүнөө үсхэбэрилэг болонхой.

Һүүлэй 5 жэлэй тур манай Бурят-Монголой публика Баруун Сибирь тайн хизаар, Урал ба областьнуудта 3000 шахуу ды булгануудые эльгэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн раһаа) БМАССР-эй Мин нүүдэй Соведэй дэргэдэх нуурийн ажахын Управле начальник С. Анашкин б жэлэй туршада нэгэ мил табан зуу гаран кило ниидэһэн летчик А. В гэгшэд булгануудые аша урда тээ шалгажа байна

М. Минеевэй фо

Сагаан хэрмэ

Манай республикын ой заримдаа сагаан зүһэтэ гууд үзэгдэдэг юм. Иимэ а альбиносууд гэжэ нэрлэдэг

Һаяхан Заиграйн аймагай шан нүхэр Сластин хизаар шэнжэлэлгын республиканск зейдэ тон хомор экспонат — хэрмэ асаржа тушааһан бай

Амитадай маха бодын бу хүгжэһэн дээрэһээ тэдэнэй нооһондо . ямаршье зүһэ байдаггүй юм. Энэ ушар аль гэжэ нэрлэгдэнэ. Иимэ а арһанайнь ба нюдэнэйнь үнгэгүй хадань, арһан до шуһанайнь һудалнууд нэбтэ дажа, тэдэниие ягаабтар үнгэтэй болгон харуулна. Т сагаан ангуудай нюдэнүүды улаан байдаг.

Альбинос амитадһаа гадн гаар сагаан зүһэтэй баабгай, шандаган гэхэ мэтэ ангууд Эдэ ангууд үни удаан сагта мидарлайнгаа түлөө тэмсэж ниие тойроод байһан саһата тэн байгаалида таарамжата гаан зүһэтэй болоһон бай Тиимэһээ эдэ амитад яажа бинносууд боложо шадахагүй

З. Буха

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства 10-17, пропаганды и переводов 6-84, культуры и быта. промышленности—4-59, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00526. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.